

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Letnik 65

4. februar 2022

Vsebina

I Resolucije, priporočila in mnenja

RESOLUCIJE

Odbor regij

146. plenarno zasedanje OR (hibridno, Interactio), 12. 10. 2021–14. 10. 2021

2022/C 61/01	Resolucija Evropskega odbora regij – Letni regionalni in lokalni barometer EU 2021	1
2022/C 61/02	Resolucija Evropskega odbora regij – Konferenca COP26 ter globalna in lokalna zaveznitva za podnebne ukrepe	5

MNENJA

Odbor regij

146. plenarno zasedanje OR (hibridno, Interactio), 12. 10. 2021–14. 10. 2021

2022/C 61/03	Mnenje Evropskega odbora regij – Strategija EU o otrokovih pravicah in evropsko jamstvo za otroke	9
2022/C 61/04	Mnenje Evropskega odbora regij – Učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v pripravo partnerskih sporazumov in operativnih programov za obdobje 2021–2027	15
2022/C 61/05	Mnenje Evropskega odbora regij – Agenda EU za boj proti terorizmu: predvidevanje, preprečevanje, zaščita in odzivanje	21
2022/C 61/06	Mnenje Evropskega odbora regij – Zaščita geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov v Evropski uniji	26
2022/C 61/07	Mnenje Evropskega odbora regij – Nova agenda za potrošnike – Krepitev odpornosti potrošnikov za trajnostno okrevanje	30

2022/C 61/08	Mnenje Evropskega odbora regij – Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025	36
--------------	---	----

III *Pripravljalni akti*

Odbor regij

146. plenarno zasedanje OR (hibridno, Interactio), 12. 10. 2021–14. 10. 2021

2022/C 61/09	Mnenje Evropskega odbora regij – Evropska digitalna identiteta	42
--------------	--	----

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

ODBOR REGIJ

146. PLENARNO ZASEDANJE OR (HIBRIDNO, INTERACTIO), 12. 10. 2021–14. 10. 2021

Resolucija Evropskega odbora regij – Letni regionalni in lokalni barometer EU 2021

(2022/C 61/01)

EVROPSKI ODBOR REGIJ

- ob upoštevanju svojega poročila z naslovom Letni regionalni in lokalni barometer 2021, ki temelji na vključujočem ter z dejstvi in dokazi podprtem pristopu, pri katerem sodeluje več partnerjev in institucij;
 - ker je namen poročila proučiti, kakšna je regionalna in lokalna razsežnost stanja v Uniji, ter političnim odločevalcem na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni ponuditi dokaze in ključna priporočila o najbolj perečih izzivih v prihodnjem letu;
 - ker so lokalne in regionalne oblasti v ospredju boja proti pandemiji, pa tudi pri izvajanju ukrepov v podporo ljudem in podjetjem ter pri pripravi postopnega in trajnostnega okrevanja;
 - ker je poročilo Letni regionalni in lokalni barometer 2020 pokazalo, da je bil večplastni vpliv krize zaradi COVID-19 zelo različen in da je tak še danes, da ima močno teritorialno razsežnost ter da je treba nujno pridobiti bolj razdelan vpogled v to, kako pandemija vpliva na lokalni in regionalni razvoj;
1. poudarja, da so pandemija COVID-19 in njene številne posledice delovanje naše demokracije in odpornost naših družb, zlasti zdravstvenih sistemov, postavile pred veliko preizkušnjo in nekatere zdravstvene sisteme povsem ohromile; poudarja, da je bil vpliv pandemije v Uniji neenakomeren, pri čemer se je izkazalo, da so obmejne regije in mestna območja ranljivejša, podeželje, ki je običajno bolj prikrajšano pri dostopu do zdravstvenega varstva, pa je shajalo relativno bolje; poziva k bolj strateškemu političnemu predvidevanju in naložbam, s katerimi bi evropska zdravstvena unija postala resnična, ter vztraja, da so regionalni zdravstveni sistemi temelj odpornosti EU in da morajo biti del prihodnjih struktur za pripravljenost in odzivanje na področju zdravja; poziva, da je treba – tudi glede na instrument enotnega trga za izredne razmere, ki ga je Evropska komisija napovedala za začetek leta 2022 – v vseh kriznih razmerah, ki vplivajo na obmejne regije, upoštevati učinek na evropski trg dela in si prizadevati za dolgotrajne posebne ureditve za vse čezmejne delavce, da se preprečijo neupravičene vrzeli v zaščiti;
 2. poudarja, da je pandemija pred preizkušnjo postavila tudi odpornost naših gospodarstev. Šestodstotni padec BDP EU v letu 2020 zakriva velike neenakosti med regijami, ki jih je mogoče pojasniti z izpostavljenostjo regij omejitvam, pa tudi z njihovimi strukturnimi značilnostmi, kot so delež oseb, zaposlenih v ogroženih sektorjih, stopnja izobrazbe, delež mikropodjetij in kakovost upravljanja. Da bi mestom in regijam omogočili, da čim bolje izkoristijo instrument Next Generation EU in se osredotočijo na dolgoročne naložbe, ki bodo izboljšale te strukturne značilnosti, bi bilo treba čas trajanja ukrepov za okrevanje podaljšati do leta 2024; povečano stopnjo sofinanciranja kratkoročnih ukrepov za okrevanje bi bilo treba podaljšati za še eno leto ter zagotoviti skladnost med različnimi programi financiranja in regulativnimi ukrepi;

3. poudarja, da so proračuni lokalnih in regionalnih oblasti pod pritiskom brez primere, ki je posledica zmanjšanja prihodkov in povečanja odhodkov ali t. i. učinka škarij. Ta vrzel v letu 2020 po ocenah znaša približno 180 milijard EUR za vse lokalne in regionalne oblasti v EU. Gre za kombinacijo povečanja odhodkov za 124 milijard EUR zaradi ukrepov na področju javnega zdravja in podpore podjetjem in drugih ukrepov ter zmanjšanja prihodkov za 55 milijard EUR, ki je posledica upada dejavnosti (in s tem povezanega upada prihodkov od davkov in pristojbin). Znatna podpora nacionalnih vlad in EU, namenjena proračunom lokalnih in regionalnih oblasti, je ta učinek sicer ublažila, a na zelo neenakomeren način v različnih državah članicah, lokalne in regionalne oblasti pa bodo nadaljnjo podporo potrebovale tudi v letu 2021 in po njem. Prišlo je torej tudi do vpliva na proračunsko stabilnost in širšo fiskalno avtonomijo, kar lahko vpliva na učinkovitost izvajanja javnih storitev. Z revizijo evropskega okvira ekonomskega upravljanja, ki trenutno ne omogoča zadostnega razlikovanja med tekočimi odhodki in odhodki, povezanimi z dolgoročnimi/trajnostnimi naložbami, je treba poskrbeti, da bodo potrebe lokalnih in regionalnih oblasti upoštevane v večji meri. Zlasti je treba določiti zlato pravilo v zvezi s trajnostnimi javnimi naložbami in iz izračuna primanjkljaja v Paktu za stabilnost in rast izključiti neto javne naložbe;
4. ponovno poudarja, da je treba lokalne in regionalne oblasti vključiti v ocenjevanje in izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost, zlasti njegovih glavnih operativnih orodij – nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost. Pomisleki, izraženi v prvi izdaji Barometra, so bili utemeljeni, saj se je izkazalo, da je njihova udeležba omejena; zelo malo držav članic je namreč podrobno opisalo vključevanje svojih lokalnih in regionalnih oblasti v postopke posvetovanja ali sistematično opisalo njihovo vlogo na posameznih področjih politike. Ta pomanjkljiva udeležba je zaskrbljujoča, saj so lokalne in regionalne oblasti ključno gonilo javnih naložb, cilji mehanizma za okrevanje in odpornost pa so glede na razdelitev pristojnosti za lokalne in regionalne oblasti še zlasti pomembni. Odbor meni, da način priprave nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ter vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti ne prispeva k prevzemanju odgovornosti za načrte za okrevanje. Številna priporočila za posamezne države niso bila upoštevana zaradi pomanjkanja odgovornosti in ne vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti v evropski semester;
5. poudarja, da so nacionalni načrti za okrevanje in odpornost izredna priložnost tudi za pospešitev zelenega okrevanja. Več kot polovica ključnih tem zelenega dogovora je v celoti vključena v nacionalne načrte za okrevanje in odpornost, ki so bili analizirani v nedavni študiji OR, za zeleni prehod pa se v teh načrtih v povprečju namenja 41 % proračuna. Ker 75 % državljanov EU živi na mestnih območjih (ki proizvedejo večino toplogrednih plinov) in ker se število lokalnih in regionalnih oblasti, pripravljenih ukrepati, hitro povečuje, imajo lokalne in regionalne oblasti osrednjo vlogo pri izvajanju podnebnih ukrepov. Te oblasti morajo biti zato polnopravne partnerice pri razvoju in izvajanju pobud iz zelenega dogovora, zlasti na področjih politike, kot so na primer obnova stavb, trajnostna mobilnost ali ozelenitev mestnih okolij. Poleg tega so v zelo dobrem položaju, da zagotovijo uporabo sredstev za okrevanje, ki je skladna z evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi (vključno s Kohezijskim skladom in Evropskim skladom za regionalni razvoj);
6. poudarja, da so blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter ohranjanje in obnova okolja ključni elementi za oblikovanje odpornejših in bolj trajnostnih družb in gospodarstev, saj se tako kot vplivi pandemije COVID-19 tudi vplivi podnebnih sprememb in degradacije okolja močno razlikujejo glede na geografske, gospodarske in družbene posebnosti evropskih območij; ponovno poudarja, da je treba upravljanje na več ravneh uporabljati v celoti, da bodo podnebni in okoljski ukrepi učinkoviti, ter poziva Komisijo in države članice, naj podnacionalno raven v celoti vključijo v politike evropskega zelenega dogovora; poudarja, da so podnebne spremembe in biotska raznovrstnost svetovni izziv ter da je leto 2021 ključno obdobje za doseganje napredka pri svetovnem usklajenem podnebnem ukrepanju, ko gre za uradno priznanje prispevka lokalnih in regionalnih oblasti v okviru 26. konference pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja in 15. konference pogodbenic Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti kot osrednjih točk. OR bo proučil možnosti za sodelovanje s partnerji, kot so Evropska komisija, Urad Organizacije združenih narodov za zmanjševanje tveganja nesreč in Skupno raziskovalno središče, pri vzpostavitvi „regionalne platforme za odpornost“. Namen platforme je podpreti lokalne in regionalne oblasti pri krepitvi njihove odpornosti na prihodnje krize na področjih, kot so naravne nesreče, podnebne spremembe in zdravje, in sicer z zbiranjem podatkov in primerov najboljše prakse;
7. obžaluje, da se je leta 2020 stopnja brezposelnosti v večini regiji EU na ravni NUTS 2 povečala in da je to poslabšanje stanja po več zaporednih letih izboljšav prizadelo zlasti mlade. Da v novi normalnosti na področju dela, življenja in potovanj v EU nihče ne bi bil zapostavljen, je treba opraviti temeljito razpravo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji ter o koheziji kot splošni vrednoti EU. Socialno razsežnost EU je treba krepiti v duhu socialnega vrha v Portu in Socialne zaveze iz Porta, ki je bila tam sprejeta, ter si močno prizadevati za doseganje ciljev do leta 2030, ki so bili opredeljeni na tem vrhu. Oblikovati bi bilo treba posebne ukrepe za ogrožene skupine prebivalstva. Vsem mladim bi bilo treba na primer zagotoviti dostop do programa Erasmus+, vsak mlad Evropejec pa bi moral imeti zajamčeno minimalno raven kvalifikacij ter znanj in spretnosti, priznanih v vseh državah članicah;

8. opozarja na svetlo plat te nove normalnosti, in sicer dejstvo, da je pandemija pospešila digitalni prehod. Vendar v večini držav članic EU obstaja velik digitalni razkorak med mesti in podeželjem pri infrastrukturi, uporabi interneta in uporabi storitev e-uprave, tehnološka industrija pa je močno skoncentrirana v posameznih regijah EU. Da bi zagotovili trajnostno okrevanje, je treba ta digitalni razkorak premostiti s celovitimi strategijami, ki bodo vključevale vse ravni upravljanja. Pandemija je pokazala na pomen digitalne povezanosti in potrebo po digitalni koheziji, tj. konceptu, ki bi moral biti enakovreden ekonomski, socialni in teritorialni koheziji. V zvezi s tem je treba oblikovati zanesljiv in celovit nabor podatkov na lokalni in regionalni ravni, da bi digitalne cilje iz digitalnega kompasa do leta 2030 prenesli na podnacionalne ravni, kar bi odražalo vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri digitalni preobrazbi. Ti zavezujoči digitalni cilji bi se morali odražati v poročilu Evropske komisije o izvajanju dolgoročne vizije za podeželska območja;
9. se zavzema za okrepitev vloge lokalnih in regionalnih oblasti pri vključevanju beguncev in migrantov. Ker se je treba na svetovni izziv migracij in vključevanja odzvati na lokalni ravni, imajo številne lokalne in regionalne oblasti aktivno vlogo pri sprejemu in vključevanju beguncev in migrantov, saj zagotavljajo ključno mestno infrastrukturo in storitve za izpolnjevanje njihovih potreb, kot so cenovno dostopna in socialna stanovanja, kakovostno izobraževanje in zdravstvene storitve. Politike za sprejem in vključevanje migrantov je zato treba oblikovati z uporabo pristopa od spodaj navzgor ter se pri tem posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da te politike ne bi bile ločene od realnosti v gostiteljskih skupnostih. Poleg tega je treba lokalnim in regionalnim oblastem olajšati dostop do podpornih sredstev, občinam, ki sodelujejo pri mehanizmu EU za premestitve in/ali razvijajo lastne projekte vključevanja, pa omogočiti neposredno financiranje;
10. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da odnosi med Združenim kraljestvom in EU, ki temeljijo na njenem sporazumu o trgovini in sodelovanju, nimajo teritorialne razsežnosti. OR je pripravljen prispevati k pozitivni agendi za teritorialno sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi iz Združenega kraljestva z uporabo novih pristopov, ki ne bi temeljili zgolj na institucionalnem okviru sporazuma o trgovini in sodelovanju. V ta namen bi lahko sprožili več konkretnih pobud, kot je sprememba uredbe o ustanovitvi evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS), na podlagi katere bi omogočili ustanavljanje evropskih združenj za teritorialno sodelovanje z Združenim kraljestvom, ali zagotavljanje posebne podpore upravnim zmogljivostim javnih institucij za vključevanje v projekte sodelovanja s partnerji iz Združenega kraljestva. Spremljanje vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti v uporabo rezerve za prilagoditev na brexit bo prav tako ključnega pomena pri preverjanju, ali je teritorialni učinek izstopa Združenega kraljestva iz EU odpravljen;
11. poudarja, da po podatkih iz prve raziskave, ki je bila po naročilu OR izvedena med več kot milijonom politikov, izvoljenih na podnacionalnih ravni, skoraj dve tretjini lokalnih politikov (64 %) menita, da regije, mesta in vasi nimajo zadostnega vpliva na oblikovanje politik EU. Evropa lahko torej po krizi zaradi COVID-19 postane demokratično in tudi okoljsko odpornejša, če uradno prizna pomen aktivne subsidiarnosti in jo tudi izvaja, s čimer se zagotovi, da se ukrepi sprejemajo na ravni, kjer bodo državljanom zagotovili največjo dodano vrednost, ter da se vzpostavijo usklajeni in učinkoviti postopki odločanja;
12. poudarja, da je treba Konferenco o prihodnosti Evrope izkoristiti kot priložnost za spodbujanje koncepta hiše evropske demokracije. Mesta in regije so kot ključni akterji pri izvajanju in razvoju praks participativne in posvetovalne demokracije, ki dopolnjujejo in krepijo predstavniško demokracijo, bistvenega pomena za krepitev zaupanja javnosti v demokratično odločanje; zato poziva institucije EU, naj konferenco izkoristijo kot priložnost za preizkušanje inovativnih ukrepov (kot so interaktivna večjezična digitalna platforma in državljanski forumi), ki bi lahko postali stalni elementi postopkov odločanja EU, in se bolje seznanijo s potrebami lokalnih in regionalnih oblasti, pri tem pa upoštevajo potrebo po spremembi Pogodb;
13. poudarja, da je razvoj regij v veliki meri odvisen od kakovosti njihove fizične povezanosti. Zato poudarja, da je treba spodbujati železnice kot ključni element za reševanje problemov, povezanih s prevozno izključenostjo oddaljenih in manj razvitih regij; poudarja tudi, da je treba bolje povezati okolju prijazne, inovativne in varne načine prevoza; se zaveda, da so regionalna letališča v redko poseljenih, obrobni in manj razvitih regijah pomembna za teritorialno kohezijo EU; poudarja, da morajo regije in mesta EU zaradi svetovnih izzivov, ki jih je mogoče reševati le s sodelovanjem, svojo pozornost hkrati namenjati dogajanju znotraj in zunaj EU;
14. meni, da lahko milijon politikov v EU, izvoljenih na regionalni in lokalni ravni, bistveno prispeva k hiši evropske demokracije, in na podlagi svoje najnovejše raziskave ugotavlja, da velika večina teh politikov meni, da bi s povečanjem njihovega sodelovanja demokracija v EU bolje delovala;

15. naroča svojemu predsedniku, naj Letni regionalni in lokalni barometer 2021 in to resolucijo pošlje predsedniku Evropskega parlamenta, predsednici Evropske komisije in predsedniku Evropskega sveta ter voditeljem 27 držav članic EU, in spodbuja regionalne in lokalne izvoljene politike v Evropi, naj poročilo posredujejo državljanom in lokalnim medijem.

V Bruslju, 13. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Resolucija Evropskega odbora regij – Konferenca COP26 ter globalna in lokalna zaveznitva za podnebne ukrepe

(2022/C 61/02)

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. je zelo zaskrbljen zaradi ugotovitev iz najnovejšega poročila Medvladnega panela za podnebne spremembe z naslovom *Climate Change 2021 – The Physical Science Basis* ⁽¹⁾ (Podnebne spremembe v letu 2021 – Fizikalna znanstvena podlaga), ki potrjujejo, da je treba v boju proti podnebnim spremembam ter za njihovo blažitev in prilagajanje nanje nujno uvesti učinkovite in celovite strategije za doseganje cilja Pariškega sporazuma, da bi globalno segrevanje omejili na precej pod 2 °C, če je le mogoče na 1,5 °C v primerjavi s predindustrijsko dobo;
2. poudarja, da lokalne in regionalne oblasti izvajajo 70 % ukrepov za blažitev podnebnih sprememb, 90 % politik za prilagajanje podnebnim spremembam in 65 % ciljev trajnostnega razvoja ter so odgovorne za tretjino javne porabe in dve tretjini javnih naložb v EU, zato imajo glavno vlogo pri obravnavi vplivov podnebnih sprememb na lokalni in regionalni ravni ter krepitvi odpornosti svojih območij na podnebne izzive;
3. želi spomniti, da sta v Pariškem sporazumu priznani pomembna vloga, ki jo ima upravljanje na več ravneh v podnebnih politikah, ter potreba po vključevanju regij, mest in nedržavnih akterjev; poziva, naj se to načelo v celoti izvaja na vseh ravneh upravljanja, da bi razvili sinergije in odpravili obstoječe vrzeli med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi podnebnimi politikami; poudarja, da se je vpliv lokalnih in regionalnih oblasti v mednarodnih pogajanjih in pobudah v zvezi s podnebnimi spremembami okrepil, ter pozdravlja obstoječe pobude mrež lokalnih in regionalnih oblasti ter njihov prispevek k Platformi nedržavnih akterjev za podnebne ukrepe (NAZCA) Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC); poudarja ključno vlogo skupine lokalnih oblasti in občin pri združevanju teh vplivov na globalni ravni in nenehni krepitvi svetovne mreže poddržavnih oblasti, pripravljenih na boj proti podnebnim spremembam;
4. meni, da je vse večja vloga politično relevantnih, demokratično izvoljenih lokalnih nedržavnih akterjev, kot so lokalne in regionalne oblasti, ki so raven uprave najbližje državljanom, v ureditvi svetovnega podnebnega upravljanja ključen pogoj za doseganje svetovnih podnebnih ciljev in da je zato nujno, da se v regulativnem okviru UNFCCC ta oblika upravljanja od spodaj navzgor prizna tako, da se uradno potrdi njena vloga pri odločanju;
5. poudarja ključno vlogo OR kot institucionalnega predstavnika več kot milijona lokalnih in regionalnih voditeljev in kot mreže mrež; meni, da bi bilo treba ta edinstveni položaj izkoristiti, da bi OR okrepil svojo vlogo v svetovnem podnebnem upravljanju; zato poziva UNFCCC, naj z Evropskim odborom regij kot institucionalnim predstavnikom evropskih mest in regij sklene memorandum o soglasju s posebnim poudarkom na blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje v sektorjih, kjer so lokalne in regionalne oblasti že močno vključene v upravljanje, kot so oskrba z energijo in povpraševanje po njej, mobilnost in promet, kmetijstvo, ravnanje z odpadki, urbanistično načrtovanje in stavbe ter obvladovanje poplav;
6. poudarja, da bi morale imeti potekajoče dejavnosti in zaveze regij in mest pomembno vlogo pri pripravah na 26. konferenco pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (COP26) v Glasgowu ter da bi morale biti na njej uradno prepoznane; zato poziva UNFCCC, naj se v sodelovanju z OR in drugimi ustreznimi predstavništvi lokalnih oblasti in občin zavzema za uradno priznanje prispevka poddržavnih oblasti (tj. regionalno in lokalno določenih prispevkov) ter s tem za uradno priznavanje, spremljanje in spodbujanje zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, za katero si prizadevajo mesta, lokalne uprave in regije po svetu, pri čemer naj se zgleduje po Edinburški deklaraciji o biotski raznovrstnosti;
7. poziva britansko predsedstvo konference COP26, naj zagotovi, da bodo načrtovani zdravstveni ukrepi zaradi pandemije COVID-19 nedržavnim akterjem omogočali aktivno vlogo na konferenci v Glasgowu; v zvezi s tem poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi ustrezno udeležbo in vključenost delegacije OR v okviru delegacije EU na konferenci; se ponovno zavezuje, da bo sodeloval z delegacijo Evropskega parlamenta;

⁽¹⁾ Celo poročilo je na voljo na naslovu https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/report/IPCC_AR6_WGI_Full_Report.pdf.

8. poudarja, da si je treba za cilj evropskega zelenega dogovora, da bi Evropa do leta 2050 postala prva podnebno nevtralna celina, prizadevati na notranji ravni z vključevanjem meril trajnosti v vse politike EU, obenem pa narekovati tempo na svetovni ravni; poudarja, da bi morali biti evropski zeleni dogovor ter pobude za regionalne in lokalne zelene dogovore instrumenti za doseganje ciljev Pariškega sporazuma, popolno izvajanje agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja ter ambiciozen prispevek EU k svetovnemu okviru za biotsko raznovrstnost po letu 2020, o katerem bodo odločali na konferenci COP15 Konvencije združenih narodov o biotski raznovrstnosti ⁽²⁾. Poleg tega, da uresničuje podnebno nevtralnost, bi moral biti evropski zeleni dogovor tudi gospodarsko vzdržen in ne bi smel povzročati težkih bremen in stroškov za potrošnike in podjetja;

9. je trdno prepričan, da je UNFCCC COP26 priložnost za pogled v prihodnost in oblikovanje podlage za ambiciozno svetovno agendo do leta 2050, pri kateri bo pristop ciljev trajnostnega razvoja dopolnjen s Pariškim sporazumom. Ker so pri evropskem zelenem dogovoru že upoštevane systemske povezave s številnimi relevantnimi področji politike, bi lahko ob pravilnem izvajanju z njim zagotovili navdih in motivacijo za svetovni zeleni dogovor;

10. poziva pogodbenice UNFCCC, naj v pravila o pregledu globalnega stanja vključijo obveznost, da se pogodbenice posvetujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter jih vključijo v fazo priprave svojega prispevka; zlasti poziva pogodbenice, naj z vzpostavitvijo strukturiranega nacionalnega dialoga vključijo poddržavno raven v revizijo svojih nacionalno določenih prispevkov pred srečanji v okviru konference;

11. poudarja, da je pomembno, da pogovore na svetovni ravni vodi EU s svojo ambiciozno in vključujočo podnebno politiko, zato priznava, da so evropska podnebna pravila jasen znak in zaveza, s katerima se Evropska unija postavlja v ospredje na področju podnebnih ukrepov. V zvezi s tem tudi svari, da podnebni cilji ne smejo z dodatno obremenitvijo proračunov gospodinjstev prispevati k dodatni odtujenosti državljanov, saj je mnoge hudo prizadela pandemija COVID-19. Državljeni in mala podjetja ne bi smela plačevati stroškov ambicioznih političnih svežnjev;

12. v zvezi s tem poudarja, da so številne evropske regije podnebno krizo razglasile, še preden jo je razglasil Evropski parlament, in so že uvedle lastna ambiciozna podnebna pravila; zato meni, da bi morale imeti njihovo strokovno znanje vidnejšo vlogo v svetovni podnebni diplomaciji;

13. poziva k hitrejšemu prilagajanju in izvajanju misij EU o prilagajanju podnebnim spremembam in podnebno nevtralnih mestih ter drugih misij, na primer o zdravju tal in oceanih, ko bodo potrjene; poziva lokalne in regionalne oblasti k pripravi lastnih strategij za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev, da se povečata zaščita in odpornost lokalnih skupnosti in naravnih habitatov ⁽³⁾;

14. v celoti podpira cilje podnebnega okvira EU, vendar poziva h konkretnim ukrepom za njihovo doseganje, da bi zagotovili, da/pri čemer ne bo prezrta nobena regija ali državljan. Posebno pozornost in višjo ciljno usmerjeno podporo je treba nameniti premogovniškim regijam, ogljično intenzivnim regijam, manj razvitim regijam in otokom;

15. pozdravlja začetek Konference o prihodnosti Evrope ter poziva, naj bo evropski zeleni dogovor osrednja tema, saj podnebne spremembe, pravični prehod in trajnostni razvoj neposredno vplivajo na gospodarstvo, javno zdravje in blaginjo državljanov EU; meni, da ima lahko v tem okviru evropski podnebni pakt ključno vlogo in postane primer dobre prakse, ki ga bodo posnemali po vsem svetu;

16. je pripravljen, da bo skupaj z Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom in drugimi ustreznimi organizacijami pripravil niz dialogov z državljani in tematski dan o lokalnih podnebnih ukrepih, da bi predstavili dodano vrednost evropskega zelenega dogovora in pokazali različne lokalne pobude; obenem ponovno poziva člane OR, naj bodo za vzor ter spodbujajo lokalne in regionalne konference pogodbenic;

17. poziva vse pogodbenice UNFCCC, naj v sodelovanju s poddržavnimi oblastmi in nedržavnimi akterji konstruktivno prispevajo k procesu, ki vodi do COP26, tako da med drugim spodbujajo lokalne posvetovalne organe, konvencije državljanov, lokalne in regionalne konference pogodbenic ter poluradne institucije, kot so lokalni in regionalni mladinski sveti in parlamenti;

⁽²⁾ 15. zasedanje Konference pogodbenic Konvencije o biotski raznovrstnosti.

⁽³⁾ Mnenje OR *Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam*, COR-2021-01903.

18. poudarja, kako pomembne so raziskave in zbiranje podatkov o predvidenih podnebnih razlikah med regijami ter razvijanje podnebnih modelov in presoj vpliva na podnebje za oblikovanje podnebnih politik na podlagi dokazov, ki spoštujejo načela tehnološke nevtralnosti; meni, da je treba okrepiti medregionalno sodelovanje, da bi pomagali najranljivejšim regijam in skupinam državljanov ter jih zaščitili;

19. podpira razvoj lokalnih znanstvenih platform o podnebnih spremembah (ki že obstajajo v različnih regijah in imajo vlogo „lokalnega panela za podnebne spremembe“) in njihovo vključevanje v mreže za izmenjavo informacij, da bi spodbudili sodelovanje z znanstveniki in podprli odločanje lokalno izvoljenih uradnikov;

20. poudarja, da kljub ambicioznim ukrepom, ki so jih sprejeli številna mesta in regije, številni od njih še vedno ne poznajo svojih sedanjih in preteklih ravni emisij toplogrednih plinov ter nimajo na voljo analiz občutljivosti na podnebne spremembe, zato težko količinsko opredelijo in primerjajo svoja prizadevanja; poziva Evropsko komisijo, naj zlasti s polno uporabo lokalnih in regionalnih agencij za energijo, Skupnega raziskovalnega središča in Evropske agencije za okolje ter v sodelovanju z nacionalnimi službami za pripravo nacionalnih evidenc toplogrednih plinov podpre lokalne in regionalne oblasti pri ocenjevanju emisij in poročanju o njih, analiziranju glavnih učinkov podnebnih sprememb na njihovih območjih ter pripravi podnebnih akcijskih načrtov s sprejemanjem zavez na lokalni in regionalni ravni, na primer pri pridružitvi Konvenciji županov, kot priznanje za trud pa naj jim zagotovi evropska sredstva;

21. pozdravlja delo UNFCCC v zvezi z uvajanjem energije iz obnovljivih virov kot osnovni pogoj za uspešno zaščito podnebja; meni, da bodo za obsežno uvajanje energije iz obnovljivih virov v bližnji prihodnosti potrebni ambiciozni cilji in ukrepi glede razširitve ter obsežno in decentralizirano načrtovanje infrastrukture;

22. poziva Evropsko komisijo, naj sodeluje z OR, da bi preučila, kako bi lahko podnebne akcijske načrte na regionalni ravni uporabili za regionalno in lokalno določene prispevke, ki bi lokalno pripomogli k uresničevanju Pariškega podnebnega sporazuma in bili uradno priznani kot dopolnitev nacionalno določenih prispevkov, pri čemer bi bilo treba posebej paziti, da ne bi prišlo do dvojnega obračunavanja; za začetek bi lahko regionalno in lokalno določeni prispevki z revizijo uredbe o upravljanju energetske unije postali sestavni del nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov;

23. v zvezi s tem podpira skupni okvir poročanja Svetovne konvencije županov kot korak k primerljivosti lokalnih in regionalnih prizadevanj ter poziva Evropsko komisijo, naj dodatno podpre in razširi pobude, kot je Konvencija županov, tako v EU kot zunaj nje;

24. meni, da je treba lokalno izvajanje podnebnih ukrepov dopolniti in obogatiti z izmenjavo informacij, medsebojnim učenjem in upoštevanjem raznolikosti območij; mreže in zveze lokalnih in regionalnih akterjev so izredno pomembne za povečanje znanja na regionalni, nacionalni in svetovni ravni;

25. bo še naprej krepil sodelovanje s svetovnimi, evropskimi in nacionalnimi združenji lokalnih in regionalnih oblasti, skupnostmi deležnikov iz regij in mest, nacionalnimi parlamenti ter drugimi akterji;

26. ceni medinstitucionalno sodelovanje in okrepljene sinergije s svojimi partnerji, kot so regionalni parlamenti (prek Konference evropskih regionalnih zakonodajnih skupščin (CALRE)), pobuda RLEG, ki jo vodi skupina regij z zakonodajnimi pooblastili, mreža RegHub in mreža zavezništva za kohezijo, kampanja OR za evropski zeleni dogovor, mladi izvoljeni politiki (prek namenskega programa zanje), lokalni in regionalni politiki, odgovorni za centre Europe Direct, ter pilotni projekt *Building Europe with Local Entities* (Gradimo Evropo z lokalnimi skupnostmi, BELE);

27. poudarja vlogo financiranja in izpolnjevanja podnebnih ciljev in ciljev prilagajanja podnebnim spremembam ter to, da morajo lokalne uprave skleniti partnerstva z zasebnim sektorjem in finančnimi institucijami, da bi dobile dostop do trajnostnih naložb v skladu s cilji ničelnih emisij, ničelnega onesnaževanja, čim manj odpadkov in prilagajanja podnebnim spremembam; ponovno poziva, naj imajo lokalne in regionalne oblasti za projekte v okviru zelenega dogovora neposreden dostop do skladov EU, in predlaga, naj Evropska komisija vzpostavi poseben program za podnebne inovacije za lokalne oblasti;

28. meni, da je svetovna urbanizacija eden temeljnih podnebnih sektorjev za podnebne ukrepe in financiranje⁽⁴⁾; glede na vse večjo urbanizacijo ugotavlja, da imajo mesta pri prizadevanjih za podnebno nevtralnost pomembno vlogo kot testna okolja za inovacije in nove pristope za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, zlasti na področjih prostorskega načrtovanja, trajnostne mobilnosti, cenovno dostopnih stanovanj in energijsko učinkovitih stavb; ponovno poudarja, da podpira pobude, namenjene predstavljanju dobrih praks in prenosu znanja, kot so misija programa Obzorje za podnebno nevtralna mesta, partnerstva agende za mesta itd.;
29. meni, da imajo evropska združenja za teritorialno sodelovanje in druge čezmejne strukture pomembno vlogo pri olajševanju in spodbujanju čezmejnega, transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje;
30. pozdravlja delo UNFCCC v zvezi s povezavo med politiko enakosti spolov in podnebno politiko⁽⁵⁾ ter poziva Evropsko komisijo, naj deluje v isti smeri; poziva svetovne in evropske akterje, naj vlagajo v analize glede na spol in podatke, razčlenjene po spolu, da bi v celoti razumeli vpliv podnebnih sprememb na posamezne ranljive skupine, izvajali tehnike priprave proračuna, ki upošteva vidik spola, in zagotovili enak dostop do zastopanosti pri oblikovanju politik za oba spola in vse ravni; v zvezi s tem podpira poziv k bolj uravnoteženi zastopanosti spolov v delegaciji EU in nacionalnih delegacijah v COP26;
31. ponovno poziva, da je treba v zunanjih odnosih EU in zlasti njeni trgovinski politiki bolj upoštevati okoljske vidike in vidike podnebnih sprememb; poudarja tudi, da je treba medsebojne izkušnje izmenjevati na platformah za teritorialno sodelovanje, kot sta ARLEM in CORLEAP, ter v okviru partnerstev med mesti. Podnebne spremembe bi morale ostati strateška diplomatska prednostna naloga EU, da bi tretje države podpirali pri sprejemanju in izvajanju ambicioznih politik, s katerimi bi dosegle podnebno nevtralnost in izpolnile cilj Pariškega sporazuma;
32. meni, da bi lahko z mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah, skladnim s pravili STO, okrepili prehod na podnebno nevtralnost na svetovni ravni, in je prepričan, da lahko lokalne in regionalne oblasti k temu procesu prispevajo s podnacionalno podnebno diplomacijo;
33. popolnoma podpira ključne ukrepe, ki bi jih morale nacionalne vlade in finančne institucije sprejeti kot prvi pogoj za lokalne podnebne ukrepe, kot je opredeljeno v dokumentu *Climate Action Pathway – Human Settlements*⁽⁶⁾ (Pot do podnebnih ukrepov – Naselja);
34. naroča svojemu predsedniku, naj to resolucijo predloži Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu, slovenskemu predsedstvu Sveta Evropske unije ter predsedniku Evropskega sveta.

V Bruslju, 13. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽⁴⁾ Tako urbani mehanizem čistega razvoja/sistemi trgovanja z emisijami (člen 6(4) o tržnih mehanizmih) kot trajnostni, integrirani urbani in teritorialni razvoj (člen 6(8) o netržnem mehanizmu), člen 6 Pariškega sporazuma.

⁽⁵⁾ <https://unfccc.int/gender>

⁽⁶⁾ Marakeško partnerstvo za globalne podnebne ukrepe, 2021.

MNENJA

ODBOR REGIJ

146. PLENARNO ZASEDANJE OR (HIBRIDNO, INTERACTIO), 12. 10. 2021–14. 10. 2021

Mnenje Evropskega odbora regij – Strategija EU o otrokovih pravicah in evropsko jamstvo za otroke

(2022/C 61/03)

Poročevalec:	Jari Andersson (FI/EPP), član lokalne skupščine: mestni svet, Sastamala
Referenčna dokumenta:	Predlog priporočila Sveta o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke COM(2021) 137 final Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU o otrokovih pravicah COM(2021) 142 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo pri zagotavljanju temeljnih storitev in v boju proti revščini ter da morajo Evropska komisija in države članice poskrbeti za njihovo vključenost v izvajanje sporočila o strategiji EU o otrokovih pravicah in predloga priporočila Sveta o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke;
2. poudarja, da je Evropski odbor regij v preteklosti že predstavil stališča o vlogi lokalnih in regionalnih oblasti v boju proti revščini otrok ter pri spodbujanju otrokovih pravic;
3. ugotavlja, da so države članice ustrezno obveščene o tem, kako se sedanji evropski ukrepi za boj proti revščini otrok in spodbujanje otrokovih pravic izvajajo na lokalni in regionalni ravni;
4. želi biti vključen v prihodnji dialog o otroški in mladinski politiki ter sodelovanje z Evropsko komisijo, Svetom Evropske unije, civilno družbo, skupinami za otrokove pravice in drugimi ustreznimi deležniki;

Splošne ugotovitve

5. pozdravlja predlog Evropske komisije za priporočilo Sveta o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke in sporočilo Komisije o strategiji EU o otrokovih pravicah, s katerima želi ta učinkovito spodbujati prizadevanja držav članic ter lokalnih in regionalnih oblasti za zmanjšanje revščine otrok in okrepitev otrokovih pravic, da bi zagotovila večjo pravičnost in vključevanje v Uniji ter v regijah in občinah/mestih. Pri tem je treba spoštovati načelo subsidiarnosti;
6. poudarja, da je otrok najprej in predvsem otrok ne glede na njegovo etnično pripadnost, spol, narodnost, socialno in ekonomsko ozadje, sposobnosti ali prebivališče in da je treba otrokovo korist upoštevati v vseh politikah, postopkih in ukrepih, ki se nanašajo na otroke na vseh ravneh. Evropska komisija in države članice morajo zagotoviti, da se otrokove pravice prednostno obravnavajo v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah in Listino EU o temeljnih pravicah ter upoštevajo v vseh notranjih in zunanjih politikah, ukrepih in programih EU, ki neposredno ali posredno vplivajo na otroke, ter pri sprejemanju odločitev vselej skrbeti za skladnost;

7. poudarja, da bi moral vsak otrok imeti pravico do ustreznega življenjskega standarda in enakih možnosti že od najzgodnejšega obdobja življenja, v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah in Listino EU o temeljnih pravicah; izboljšanje socialno-ekonomske vključenosti otrok in njihovih družin je bistveno za zmanjšanje medgeneracijskega prenosa revščine in prikrajšanosti; izjemno pomembno je, da se družinam v ta namen zagotovijo ustrezno socialno in zdravstveno varstvo in podpora ter dostop do kakovostnega izobraževanja, usposabljanja in delovnih mest;

8. poziva države članice, naj dodelijo ustrezno in zadostno finančno podporo, da bi zagotovile učinkovito izvajanje Konvencije ZN o otrokovih pravicah iz leta 1989, in naj še naprej odpravljajo strukturne neenakosti;

9. poudarja pomen izvajanja usklajenih ukrepov na nadnacionalni, nacionalni, regionalni in lokalni ravni za učinkovito uresničevanje ciljev Komisijinih pobud;

10. poudarja pomen tesnega sodelovanja z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, spodbujanja dialoga z lokalnimi skupnostmi za izboljšanje ravni varstva otrokovih pravic ter organiziranja kampanj obveščanja in ozaveščanja na lokalni in regionalni ravni s sredstvi EU za povečanje ozaveščenosti o otrokovih pravicah v družbi na splošno in posebej med otroki;

Jamstvo za otroke

11. poudarja, da je treba za učinkovito zaščito otrokovih pravic obravnavati problem revščine in socialne izključenosti različnih etničnih skupin in marginaliziranih skupnosti, saj lahko ti znatno omejita prihodnje možnosti otrok in njihovih družin;

12. opozarja, da morajo biti posebni ukrepi, ki se izvajajo v ta namen, prednostno namenjeni najbolj prikrajšanim otrokom; vsem otrokom je treba zagotoviti kakovostno izobraževanje, da bodo imeli vsi otroci enake možnosti za razvoj svojega potenciala;

13. poudarja, da je treba opredeliti dobre prakse za zmanjšanje revščine otrok ter izboljšati dostop do ključnih služb, za podporo otrokom, in uveljavljanje otrokovih pravic; v zvezi s tem priporoča, da se lokalne in regionalne oblasti vključijo v prizadevanja za ozaveščanje in izmenjavo dobrih praks po vsej Uniji, ter predlaga, da se v ta namen organizirajo mednarodne, nacionalne in regionalne konference ter študijski obiski;

14. pozdravlja predlog za vzpostavitev mreže EU za otrokove pravice, ki bi jo sestavljali nacionalni predstavniki ter mednarodne in nevladne organizacije, predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti ter otroci. Mreža bo okrepila dialog o otrokovih pravicah in vzajemno učenje med EU in državami članicami ter podprla izvajanje, spremljanje in ocenjevanje strategije;

15. z zadovoljstvom ugotavlja, da bodo morale države članice, v katerih je delež otrok, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, višji od povprečja EU, boju proti revščini otrok nameniti 5 % sredstev iz Evropskega socialnega sklada plus (ESS+);

16. poziva vse države članice, ne le tiste, v katerih je revščina otrok najbolj izrazita, naj namenijo dovolj sredstev za podporo priporočil evropskega jamstva za otroke, in v zvezi s tem poudarja pozitivne učinke finančne podpore za družine z otroki kot učinkovit način reševanja problema revščine otrok. Cilj bi moral biti razvoj obsežnega naložbenega ekosistema za evropske otroke, ki bi temeljil na jamstvu za otroke, instrumentu za okrevanje in odpornost, strukturnih skladih in nacionalnih virih, da bi se izboljšalo učinkovito zagotavljanje kakovostnih in vključujočih storitev za vse otroke;

17. ugotavlja, da imajo lahko pri izvajanju evropskega jamstva za otroke pomembno vlogo podjetja in socialno podjetništvo, ter poudarja, da je treba vlagati v razvoj te zmogljivosti, zagotavljanje dostopa do financiranja in podjetniško usposabljanje; hkrati je za izvajanje evropskega jamstva za otroke pomemben tudi razvoj izobraževalnih ustanov in sistemov socialnega varstva v manj razvitih državah članicah s pomočjo financiranja EU;

18. pozdravlja cilje EU na področju zaposlovanja, znanj in spretnosti ter socialnega varstva, vključno s cilji glede revščine otrok; poudarja, da so za izvajanje stebra socialnih pravic skupaj odgovorne institucije EU, nacionalne, regionalne in lokalne oblasti ter socialni partnerji;

19. podpira predlog o imenovanju nacionalnega koordinatorja za jamstvo za otroke (varuha otrokovih pravic itd.) v državah članicah, ki bo imel zadostna sredstva in pooblastila za spodbujanje, usklajevanje in spremljanje zadev, povezanih s strategijo o otrokovih pravicah in jamstvom za otroke;

Strategija EU o otrokovih pravicah

20. pozdravlja pobudo Komisije za pripravo nove, celovite strategije o otrokovih pravicah;

21. poudarja, da evropske lokalne in regionalne oblasti najlažje sprejmejo pozitivne ukrepe za varstvo otrokovih pravic, spodbujajo njihov razvoj v okolju, ki jih ščiti, spoštuje in z njimi dobro ravna, in poskrbijo za zaščito otrok pred vsemi oblikami nasilja, vključno z zlorabami in zanemarjanjem. Spodbujati bi bilo treba sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, EU pa bi morala zagotoviti podporo za učinkovitejša partnerstva med njimi, zlasti za izmenjavo dobre prakse;

22. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno financiranje strategije EU o otrokovih pravicah in s tem poskrbijo, da se bodo njene prednostne naloge ustrezno podprle s sredstvi EU, zunanjim financiranjem in nacionalnimi proračuni;

23. predlaga, da se v sodelovanju z državami članicami pripravi načrt in natančnejši časovni raspored za izvajanje pobude, v to pa naj se vključijo tudi lokalne in regionalne oblasti ter specializirane ustanove na lokalni in regionalni ravni;

Socialna zaščita

24. pozdravlja namen Komisije, da predstavi pobudo za podporo razvoju in krepitvi celostnih ukrepov za zaščito otrok, ki bodo vse ustrezne organe in službe spodbudili k boljšemu sodelovanju;

25. poziva pristojne nacionalne organe, naj zagotovijo učinkovito in dostopno socialno zaščito in službe za zaščito otrok in mladostnikov, ki nudijo varno in vključujoče okolje, v katerem se z otroki in mladostniki dobro ravna, ter naj pozornost namenijo preventivnim ukrepom, zgodnjemu ukrepanju in podpori ranljivim družinam;

26. poudarja, da je treba otroke ustrezno upoštevati v okviru politike za naslednji evropski semester;

27. ob upoštevanju načela subsidiarnosti v skladu s členom 165 PDEU poziva države članice, naj vsem otrokom zagotovijo enak dostop do kakovostne in vključujoče predšolske vzgoje in varstva, da bi dosegli barcelonske cilje glede udeležbe ter predšolsko vzgojo in varstvo spremenili iz storitve, ki temelji na povpraševanju, v pravico vsakega otroka, ki je v evropski zakonodaji opredeljena kot zakonita in socialna pravica;

Izobraževanje

28. nadalje poziva države članice, naj vsem otrokom zagotovijo dostop do kakovostnega izobraževanja pod enakimi pogoji, ne glede na etnično pripadnost, vero ali prepričanje, invalidnost, narodnost, prebivališče ali migrantski status, spol ali spolno usmerjenost; poziva države, naj sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje in obravnavo vzrokov za izostajanje od pouka in zgodnje opuščanje šolanja otrok;

29. poudarja vlogo minimalnega v celoti plačanega starševskega dopusta in otroškega dodatka. Starševski dopust bi lahko razdelili na ločene pravice za vsakega starša in omogočili prožno uporabo dopusta, tudi pozneje v otroštvu;

30. poudarja, da je kakovost osnovnega in nadaljnega izobraževanja učiteljev in vzgojiteljev ter drugih tovrstnih strokovnjakov odločilna za izobraževanje, dobrobit in vključevanje vseh otrok; poleg tega poudarja, da je potrebno ustrezno, dolgoročno stabilno in na podlagi potreb določeno financiranje šol in vrtcev, ki zagotavlja tudi preživetje manjših šol na podeželskih območjih; uporabiti je mogoče tudi štipendije za otroke z nizkim socialno-ekonomskim statusom;

31. meni, da bi moral biti osrednji cilj preprečevanje poglobljanja razlik v kakovosti šol znotraj držav članic in znotraj EU;

32. pozdravlja predlog za priporočilo Sveta o kombiniranem učenju za visokokakovostno in vključujoče osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje ter priporočilo Sveta o poteh do šolskega uspeha, s katerim se želi ločiti stopnjo izobrazbe in učne dosežke od družbenega, ekonomskega in kulturnega statusa; podpira poziv Evropske komisije državam članicam, naj zagotovijo učinkovit in enak dostop do digitalnih orodij in hitrih internetnih povezav, digitalno pismenost, dostopno spletno učno gradivo in orodja za vse otroke; hkrati poudarja, da je treba v strategijo vključiti tudi zagotavljanje

pripomočkov in zunajšolske podpore otrokom s posebnimi potrebami, ki živijo v revščini, v marginaliziranih skupnostih, kot so otroci migranti in romski otroci, ali na odročnih in podeželskih območjih, ter usmerjanje in usposabljanje na področju digitalnih znanj in spretnosti za socialno prikrajšane otroke in mladostnike ter njihove družine; se zavzema za javno finančno podporo za digitalno opremo za te otroke;

33. predlaga ustanovitev dobro opremljenih šol za spodbujanje nadarjenosti, zlasti v regijah z velikimi socialnimi izzivi;

34. poudarja, da spletni pouk ne sme nikoli za stalno nadomestiti pouka v šoli, zlasti kadar je dostop do tehnologije omejen; pouk v šoli je pomemben za socialno interakcijo, kakovostno učenje in razvoj;

35. poudarja pomen razvoja znanj in spretnosti mladih za samostojno življenje in zagotavljanja usposabljanja za pedagoge prek programov nepovratnih sredstev;

36. poudarja, da je treba zagotoviti delovanje socialnih služb za mlade, ki zapustijo sistem za zaščito otrok, tako da se jim ponudijo viri za rešitev stanovanjskega vprašanja, usposabljanje in pomoč, kar jim bo omogočilo samostojno življenje ter vključitev v družbo in na trg dela;

37. poudarja potrebo po razvojnih centrih in brezplačnih programih za nadarjene otroke, ki živijo v težkih razmerah in so se pripravljani učiti;

38. poudarja, da bi morale izobraževalne ustanove imeti zmogljivosti za zagotavljanje osnovnih storitev, da bi bili otroci, ki obiskujejo te izobraževalne ustanove, dovolj zdravi, tako fizično kot duševno;

Nasilje nad otroki in nasilje, ki ga izvajajo otroci

39. poziva Evropsko unijo, države članice in regije, naj okrepijo ukrepe za odpravo vseh oblik nasilja in diskriminacije, s katerimi se soočajo otroci, vključno s fizičnim, spolnim, ekonomskim in psihološkim nasiljem, zlorabami, zanemarjanjem, slabim ravnanjem in spletnim nasiljem, prisilnimi porokami, trgovino z otroki migranti, mučenjem, uboji iz časti, pohabljanjem ženskih spolnih organov, incestom, zgodnjim opuščanjem šolanja in uporabo otrok za vojake;

40. ugotavlja, da mora strategija EU o otrokovih pravicah upoštevati vse regulativne in druge pobude v zvezi z otrokovimi pravicami, da se zagotovi doslednost pri zaščiti otrok pred nasiljem, trgovino z ljudmi in zlorabami; poziva Komisijo, naj objavi natančen časovni raspored za zadevne predloge in zagotovi, da se bodo priporočila pravilno izvajala;

41. poudarja pomen oblikovanja preventivnih pristopov za boj proti vsem oblikam nasilja nad otroki na ravni EU in v državah članicah, med drugim s spodbujanjem dobrega ravnanja z otroki in mladostniki in ustvarjanjem varnega okolja zanje na vseh področjih njihovega življenja. V razvoj preventivnih pristopov na nacionalni ravni je treba vključiti lokalne in regionalne oblasti ter lokalne in regionalne specializirane ustanove;

Zdravje otrok

42. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj spodbujajo točne informacije o cepljenju, da bi okrepile zaupanje v strategijo cepljenja in poskrbele, da posledice dezinformacij ne bodo negativno vplivale na zdravje otrok;

43. pozdravlja strategijo za okrevanje in odpornost, ki bo pripomogla k hitremu in vključujočemu okrevanju po pandemiji COVID-19;

44. poudarja, da je treba izvesti posebno oceno o vplivu pandemije na duševno zdravje otrok in mladostnikov, okrepiti naložbe v varstvo duševnega zdravja in oblikovati strategije za zaščito otrok in mladih pred duševnimi motnjami;

Otrokove pravice in migracije

45. poudarja, da je treba zagotoviti otrokom prijazen pravosodni sistem z ustreznimi in vključujočimi postopki, ki bodo omogočali upoštevanje posebnih potreb otrok, in poudarja, da je treba otrokom zagotoviti pravico, da izrazijo svoje mnenje in da so obveščeni v jasnem in preprostem jeziku, ki ga lahko razumejo in je prilagojen njihovi starosti, zmožnosti razumevanja in razvojni stopnji, ter po potrebi pravico do pomoči pravnega zastopnika;

46. pozdravlja zavezo Evropske komisije, da bo podprla države članice pri razvoju učinkovitih in izvedljivih alternativ pridržanju otrok v migracijskih postopkih;
47. poudarja, da je treba podpreti otroke, ki so žrtve nasilja v družini, tako da se jim olajša dostop do socialnih storitev in storitev na področju duševnega zdravja, da bodo lažje okrevali in si psihično opomogli. Te storitve je treba uporabiti tudi v primeru nasilnega vedenja otrok in za lažjo reintegracijo nasilnih mladoletnikov;
48. nasprotuje pridržanju otrok zaradi migracij. V ospredju morajo biti otrokove koristi;
49. poziva, naj pristojni organ in/ali javna služba, katerih naloga je zaščita otrok, v vseh fazah skrbno nadzorujejo otroke;
50. pozdravlja zavezo Evropske komisije, da si bo prizadevala, da v dobavnih verigah podjetij EU ne bo dela otrok, zlasti z zakonodajno pobudo o trajnostnem upravljanju podjetij; poziva k prepovedi uvoza izdelkov, ki so rezultat dela otrok;
51. poudarja pomen spodbujanja socialne vključenosti ter boja proti rasizmu in diskriminaciji otrok in mladostnikov brez spremstva;

Pravica otroka, da izrazi svoje mnenje in sodeluje v zadevah in odločitvah, ki vplivajo nanj

52. ponovno poudarja, da je treba otrokom v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah in Listino EU o temeljnih pravicah zagotoviti možnost, da sodelujejo pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje, in da se jim prisluhne na način, ki ustreza njihovi starosti in zrelosti;
53. poudarja pomen razvoja preventivnih ukrepov za preprečevanje uživanja alkohola, tobaka in drog med mladimi. V zvezi s tem priporoča, da se v razvoj preventivnih ukrepov in ozaveščanje o nevarnostih uživanja alkohola, tobaka in drog vključijo lokalne oblasti, izobraževalne ustanove in specializirane ustanove;
54. poudarja pomen ozaveščanja o otrokovih pravicah in spodbujanja vključevanja otrok v postopke odločanja na vseh ravneh;
55. pozdravlja predlog Evropske komisije za spodbujanje in izboljšanje vključujoče in sistematične udeležbe otrok na lokalni in nacionalni ravni ter ravni EU z vzpostavitvijo platforme za udeležbo otrok;
56. poziva države članice in regije, naj vzpostavijo, izboljšajo in zagotovijo ustrezna sredstva za nove in obstoječe pristope k udeležbi otrok na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;
57. poziva Evropsko unijo in države članice, naj močneje spodbujajo dialog med nacionalnimi nosilci odločanja in mladimi. V zvezi s tem predlaga organizacijo skupnih delavnic v sodelovanju z lokalnimi oblastmi, namenjenih vključevanju mladih v sprejemanje odločitev in upoštevanju njihovih stališč glede razvoja politik, ki se nanašajo nanje;
58. je zadovoljen, da je Evropska komisija v skladu s svojim predlogom v strategiji EU za mlade 2019–2027 nedavno imenovala Biliano Sirakovo za prvo koordinatorko EU za mlade; znova poziva k načrtovanju rednih srečanj med OR in koordinatorko ter formalizaciji njunega sodelovanja ⁽¹⁾;

SKLEPNE UGOTOVITVE

59. poziva, naj se vsaj 5 % sredstev ESS+ v okviru deljenega upravljanja dodeli za podporo projektom v okviru evropskega jamstva za otroke in naj se s kombinacijo evropskih sredstev in nacionalnih virov oblikuje učinkovit naložbeni ekosistem za evropske otroke. Vsaka država članica bi morala imenovati nacionalnega koordinatorja za jamstvo za otroke, ki bo imel potrebna pooblastila za spodbujanje in spremljanje zadev, povezanih s strategijo o otrokovih pravicah in jamstvom za otroke, ter poročanje o njih. Vsem otrokom je treba v skladu s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah in Listino EU o temeljnih pravicah zagotoviti možnost, da sodelujejo pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje, in da se jim prisluhne na način, ki ustreza njihovi starosti in zrelosti;

⁽¹⁾ Mnenje OR *Evropska solidarnostna enota in strategija EU za mlade*, COR-2018-03892-00-00-AC-TRA.

60. opozarja, da je treba priznati in opredeliti ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri spopadanju z revščino in zaščiti otrok pred vsemi oblikami nasilja ter pri preprečevanju diskriminacije in socialne izključenosti. Ta se je zlasti pokazala pri lokalnih prizadevanjih za spoprijemanje s pandemijo COVID-19, ko so se številne regije, mesta in občine hitro odzvali in izvedli ukrepe za ublažitev negativnih učinkov na revščino otrok, npr. tako da so družinam v stiski na različne načine zagotavljali pomoč v hrani;

61. poudarja, da bi se morale države članice in drugi akterji pripraviti na številne izzive, ki se lahko pričakujejo po pandemiji zaradi spremenjenih življenjskih razmer otrok in družin. Lokalne in regionalne oblasti imajo osrednjo vlogo pri zagotavljanju ciljno usmerjenih ključnih storitev v okviru predloga o evropskem jamstvu za otroke. Zato je nujno, da se jih kot ključne partnerje vključi v razvoj in izvajanje jamstva za otroke, spodbujanje upravljanja na več ravneh ter razvoj skupne odgovornosti in usklajenih strategij za lokalno in nacionalno raven ter raven EU.

V Bruslju, 12. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v pripravo partnerskih sporazumov in operativnih programov za obdobje 2021–2027

(2022/C 61/04)

Poročevalec: Juraj DROBA (SK/ECR), predsednik pokrajine, Bratislava

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. poudarja, da je kohezijska politika kot glavno naložbeno orodje EU namenjena predvsem zmanjšanju ekonomskih, socialnih in teritorialnih razlik med regijami EU in reševanju strukturnih izzivov, kot so ustvarjanje novih delovnih mest in zaščita obstoječih, konkurenčnost, ekonomska rast, trajnostna mobilnost, spopadanje s podnebnimi spremembami in odpravljanje socialne izključenosti; hkrati poudarja, da so regije, mesta in občine odgovorne za splošni in trajnostni razvoj svojih območij, zato bi morale imeti na voljo ustrezna finančna sredstva za izvajanje te naloge;
2. poudarja, da dodana vrednost kohezijske politike EU presega njene dokazane pozitivne ekonomske, socialne in teritorialne učinke, saj je obenem simbol zavezanosti držav članic in regij okrepitvi evropskega povezovanja;
3. opozarja, da zakonodaja EU o kohezijski politiki predpisuje sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti v vseh fazah programskega obdobja, od načrtovanja, izvajanja in spremljanja do ocenjevanja; meni, da bi morale biti te oblasti v celoti vključene v proces analiziranja potreb in opredelitve ukrepov za pripravo partnerskih sporazumov in tematskih operativnih programov, in sicer kot del postopka načrtovanja programov, da bi tako lahko reševali posebne izzive v regijah in izpolnili cilje kohezijske politike. V nasprotnem primeru se lahko zgodi, da naravnost teh dokumentov ne bo ustrezala potrebam na terenu;
4. poudarja, da so glavna pravila glede vključevanja partnerjev zapisana v Evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov ⁽¹⁾ (evropski kodeks), ki velja tudi za novo programsko obdobje;
5. ugotavlja, da je strateško načrtovanje bistveno za uspešno izvajanje kohezijske politike. Ključni dokumenti te politike so partnerski sporazumi in operativni programi, ki določajo strateške prednostne naloge, med drugim dodeljena finančna sredstva in predlagane ukrepe, ki bodo pomembno vplivali na razvoj regij v naslednjem desetletju;
6. poziva k takojšnjemu sprejetju glavnih strateških dokumentov za novo programsko obdobje, da bi jih lahko čim prej začeli izvajati;
7. pozdravlja zanimanje, ki ga je izrazilo slovensko predsedstvo Sveta EU za nadaljnjo obravnavo partnerstva v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, da bi izboljšali njegovo uporabo, in je pripravljen sodelovati s predsedstvom;

Uporaba načel partnerstva in upravljanja na več ravneh

8. meni, da lahko načelo partnerstva in model upravljanja na več ravneh, ki temeljita na izboljšanjem usklajevanju med javnimi organi, gospodarskimi in socialnimi partnerji ter civilno družbo, učinkovito prispevata k boljšemu komuniciranju o ciljih in rezultatih politik EU;
9. ugotavlja, da je partnerski pristop participativen in kolektiven proces, ki vključuje javne organe na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni ter ustrezne socialno-ekonomske partnerje in predstavnike civilne družbe;

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) št. 240/2014 z dne 7. januarja 2014 o Evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov (UL L 74, 14.3.2014, str. 1).

10. poudarja, da uporaba načel partnerstva in upravljanja na več ravneh prispeva k boljši opredelitvi potreb, večji skupni zavezanosti doseganju ciljev, občutku „odgovornosti“ med udeleženi partnerji in boljšemu dopolnjevanju z drugimi instrumenti. Prav tako prispeva h krepitvi podpore skupnemu evropskemu projektu z obveščanjem o tem, kako kohezijska politika pomaga pri reševanju lokalnih problemov, s čimer se EU približa ljudem in se zmanjšuje demokratični deficit;
11. meni, da je poglobljena analiza, ki jo opravijo lokalne in regionalne oblasti na svojih območjih, podlaga za dobro zasnovane programe. Poleg tega se s sodelovanjem med deležniki na različnih ravneh upravljanja povečuje sinergija med njihovimi politikami in preprečujejo podvajanja ali nasprotujoči si pristopi na posameznih območjih;
12. poudarja, da imajo regionalne in lokalne oblasti že veliko izkušenj s pripravo in izvedbo programskih obdobij. Te je treba nadgraditi v skladu z načelom partnerstva, da bi bolje načrtovali nova programska obdobja; hkrati poudarja, da izkušnje regionalnih in lokalnih oblasti razkrivajo, da se spoštovanje načel partnerstva in upravljanja na več ravneh med državami članicami EU razlikuje in da postopki centralne ravni uprave niso vedno vključujoči;
13. na splošno ugotavlja, da se formalno partnerstvo uporablja v decentraliziranih državah ali zveznih državah z uveljavljenimi mehanizmi sodelovanja, četudi so možne izboljšave. Vloga lokalnih in regionalnih oblasti v manjših, unitarnih državah pa je pogosto omejena. Hkrati v številnih državah prevladuje občutek, da bolj kot so regije, mesta in občine oddaljene od glavnega mesta, šibkejša je njihova vloga pri pripravi programskega obdobja; poziva vse države članice EU, naj zagotovijo ustrezno upravljanje na več ravneh, da bodo imele od njega koristi vse lokalne in regionalne oblasti;
14. je zelo zaskrbljen, ker načela partnerstva ni mogoče ustrezno uporabiti v vseh državah članicah. Pogajanja o sporazumih o partnerstvu in operativnih programih kažejo, da, četudi je bilo v večini primerov opravljeno posvetovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, njihovo sodelovanje ni pomenilo polnega partnerstva, kot je predvideno v Evropskem kodeksu dobre prakse za partnerstvo;
15. je zaskrbljen zaradi omejenega napredka v nekaterih državah članicah pri oblikovanju prostora za dialog in komuniciranje z namenom priprave regionalnih strateških dokumentov za programsko obdobje 2021–2027, saj finančna sredstva iz strukturnih skladov, ki bodo na voljo za izvajanje operativnih programov, še vedno niso znana;
16. izraža zaskrbljenost zaradi glavnih ugotovitev študije ⁽²⁾, ki kažejo, da se je sodelovanje partnerjev pri pripravi novega programskega obdobja v primerjavi s programskim obdobjem 2014–2020 le rahlo izboljšalo in da se je način izvajanja partnerstva le malo spremenil, zaradi česar njegov potencial ni v celoti izkoriščen; prav tako z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je prevelik delež lokalnih in regionalnih oblasti vključen le v javna posvetovanja in nima neposredne vloge pri pripravi strateških dokumentov. V državah, kjer načelo partnerstva ni ustrezno vzpostavljeno in je zgolj navidezno, bi morala Evropska komisija pomagati tudi pri preučitvi mehanizmov za njegovo pravilno uporabo;
17. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj povečajo privlačnost financiranja v okviru kohezijske politike EU z nadaljnjo poenostavitvijo in omejitvijo čezmernega prenašanja predpisov ter razmislijo o poenostavitvi predpisov in smernic in po potrebi zmanjšanju njihovega števila;
18. meni, da popolnoma razvitega partnerstva ni mogoče vsiliti z uredbo ali zakonodajnim aktom, temveč je to lahko le rezultat dolgotrajnega dialoga, ki temelji na medsebojnem zaupanju in spoštovanju, politični kulturi in iskrenem interesu deležnikov, da poiščejo najboljše rešitve za posamezna območja; poudarja, da je za ta dolgotrajen dialog, ki temelji na zaupanju, potreben tudi jasen in zanesljiv pravni in operativni okvir, za katerega so odgovorne tudi evropske institucije;
19. obžaluje, da uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost ne predpisuje uporabe evropskega kodeksa, temveč zgolj priporoča udeležbo lokalnih in regionalnih oblasti, zaradi česar so bili nacionalni načrti za okrevanje in odpornost pripravljene za zaprtimi vrati ter ob zelo omejeni udeležbi in z minimalnim prispevkom lokalnih in regionalnih oblasti, kar ogroža sposobnost absorpcije in porabe sredstev. To dejansko pomeni, da so lokalne in regionalne oblasti zgolj subjekti, ki izvajajo odločitve, ki jih sprejmejo države članice in ki se nanašajo na njihove pristojnosti;

⁽²⁾ *Application of the principles of partnership and multi-level governance in Cohesion Policy programming 2021–2027* (Študija OR o uporabi načel partnerstva in upravljanja na več ravneh pri načrtovanju programov kohezijske politike za obdobje 2021–2027), <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/effcb753-a6ff-11eb-9585-01aa75ed71a1>.

20. poudarja, da je potencial partnerstva v številnih državah premalo izkoriščen in upoštevan, ter poziva k iskanju primerov dobre prakse, da bi deležnikom namenili učinkovito vlogo; prav tako obžaluje, da vlade v več državah članicah niso naklonjene novim pristopom za vključevanje partnerjev in ponavljajo uveljavljene vzorce iz preteklosti, kar zavira učinkovito partnerstvo; v zvezi s tem pozdravlja namero Evropske komisije, da obnovi pobudo Evropska skupnost praks o partnerstvu, da bi izmenjali izkušnje in okreplili zmogljivosti, ter je pripravljen k pobudi dejavno prispevati;

21. poudarja, da največji izziv pri izvajanju partnerstva ostaja vključevanje deležnikov, krepitev njihovih zmogljivosti in upoštevanje njihovih stališč, ter obžaluje, da številni pomisleki lokalnih in regionalnih oblasti iz zadnjega programskega obdobja niso bili upoštevani, tako da težave pri pritegovanju partnerjev ostajajo; zato poziva Evropsko komisijo, naj od držav članic zahteva, da pojasnijo razloge za neupoštevanje ter predstavijo konkretne ukrepe za mobilizacijo in krepitev deležnikov v novem programskem obdobju;

22. meni, da za učinkovito vzpostavitev postopkov upravljanja na več ravneh ni potreben le vertikalni pristop, ki bi zajemal različne ravni upravljanja, temveč tudi horizontalna razsežnost, ki bi vključevala ustrezne socialno-ekonomske partnerje ter predstavnike civilne družbe ali akademskega sveta;

23. poudarja, da se lokalne oblasti v pripravljanih postopkih pogosto počutijo premalo zastopane ter imajo vtis, da igrajo nepomembno vlogo in da se jim ne prisluhne. Zaradi velikega števila občin jih v pogajanjih ponavadi zastopajo krovna združenja, ki imajo tako pomembno vlogo v procesu priprave. Vendar je treba v okviru njihovih struktur zagotoviti zadostne zmogljivosti za učinkovit pretok informacij do mest in občin, da bodo ustrezno seznanjeni s potekajočimi procesi in imeli možnost, da nanje vplivajo prek svojih združenj;

24. poudarja, da morajo imeti lokalne in regionalne oblasti glavno vlogo v odborih za spremljanje operativnih programov, in poziva organe upravljanja, naj lokalne in regionalne oblasti v celoti vključijo tudi v pripravo programov Interreg;

25. poziva, naj se načela partnerstva v celoti izvajajo tudi v okviru novih instrumentov, kot so mehanizem za pravični prehod, mehanizem za okrevanje in odpornost ter drugi novi instrumenti, ki se financirajo v okviru evropskega instrumenta za okrevanje; opozarja na velik vpliv, ki ga bo imel mehanizem za okrevanje in odpornost na kohezijsko politiko, ter na tveganje morebitnega podvajanja in neskladnosti med omenjenimi instrumenti;

26. poziva, naj se načelo uporablja tudi v okviru skupne kmetijske politike (SKP), in sicer pri pripravi in izvajanju strateških načrtov. Lokalne in regionalne oblasti bi morale biti v te dejavnosti tesno vključene, zlasti v ukrepe Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja; poudarja priložnosti, ki jih ponuja uporaba načela partnerstva v SKP, zlasti v zvezi z iskanjem sinergij med projekti, ki se financirajo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in drugega stebra SKP;

27. poudarja pomen vzporedne diplomacije regionalnih in lokalnih oblasti na evropski ravni ter poziva Evropsko komisijo, naj jih vključi v pogajanja o obliki partnerskih sporazumov in operativnih programov. Regionalne in lokalne oblasti lahko s predstavitvijo argumentov, ki temeljijo na njihovih zanesljivih podatkih in poznavanju lokalnih problemov, prispevajo k učinkovitejšemu in realističnemu določanju prednostnih nalog v strateških dokumentih;

28. poudarja, da lahko lokalne in regionalne oblasti svoje operativne programe oblikujejo tako, da bo vključevanje načela enakosti spolov dobilo pomembno mesto v skladu s členom 16(f) medinstitucionalnega sporazuma in ciljem Evropske komisije, da predvidi vključevanje načela enakosti spolov v programe EU in načrt za izvajanje metodologije za preučitev učinka na enakost spolov v ocenah učinka najpozneje do 1. januarja 2023; poziva države članice in lokalne in regionalne oblasti, naj omenjeno upoštevajo v vseh fazah načrtovanja;

29. poudarja, da lahko razlike v časovnih okvirih priprave nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ter sporazumov o partnerstvu v nekaterih primerih ovirajo učinkovito institucionalno usklajevanje in omejijo iskanje sinergij. Potencialno prednostno financiranje v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost pred kohezijsko politiko zaradi zahtev po njegovem hitrem izvajanju in absorpciji lahko okrni aktivnosti pri pripravi programov in izvajanju kohezijske politike do leta 2027, kar bi povzročilo nadaljnje zamude pri absorpciji kohezijskega financiranja; opozarja na tveganje neenakega okrevanja v različnih delih Evrope in povečanje razlik zaradi pomanjkanja teritorialnega pristopa pri pripravi načrtov, ki se

financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost; zato poziva evropske in nacionalne organe, naj pospešijo pripravo partnerskih sporazumov in operativnih programov ter okrepijo sinergijo med partnerskimi sporazumi in nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost;

30. poziva, naj se ustrezni dokumenti lokalnim in regionalnim oblastem pošljejo pravočasno pred delovnimi srečanji; hkrati obžaluje, da imajo partnerji pogosto zelo malo časa, da podajo pripombe na dokumente, zato poziva, naj se jim nameni ustrezen časovni okvir, ki bo sorazmeren s pomembnostjo obravnavanih dokumentov. Vključevanje regionalnih in lokalnih oblasti ne bi smelo biti zgolj formalnost, na pripombe pa bi bilo treba vedno podati povratne informacije;

31. poziva Evropsko komisijo, naj pozorno spremlja uporabo načela partnerstva tako v neformalnih pogajanjih z državami članicami kot pri ocenjevanju osnutkov partnerskih sporazumov in operativnih programov ter naj državam članicam in ustreznim organom poda priporočila za izboljšanje partnerskih procesov;

32. predlaga, da se v sodelovanju s slovenskim predsedstvom Sveta EU organizira skupna delavnica, ki bo osredotočena na vključevanje regionalnih in lokalnih oblasti in upoštevanje njihovih stališč, da bi postala priprava in izvajanje programov kohezijske politike učinkovitejša; poleg tega predlaga, da se z ozirom na pobudo za boljše pravno urejanje obravnava in se na dnevni red sej Sveta uvrsti tudi vprašanje partnerstva v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, da se poudarijo koristi uspešnega partnerstva in upravljanja na več ravneh pri pripravi in izvajanju programov kohezijske politike. S tem bi dokazali, da ta pristop prispeva k doseganju skupnih ciljev politike EU in bi ga bilo zato treba uporabljati tudi na drugih področjih politike;

Evropski kodeks dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov

33. opozarja na pomen Evropskega kodeksa dobre prakse za partnerstvo in vlogo načela partnerstva pri izboljšanju kolektivne zavezanosti kohezijski politiki in odgovornosti zanj;

34. ugotavlja, da evropski kodeks vsebuje podrobna priporočila za učinkovito izvajanje partnerstva ob upoštevanju posebnih potreb na lokalni in regionalni ravni;

35. poudarja, da sta v členu 6 delegirane uredbe Komisije zahtevana uravnoteženo sodelovanje partnerjev pri pripravi partnerskih sporazumov in operativnih programov ter skladnost z evropskim kodeksom; zato poziva organe upravljanja in osrednje usklajevalne organe, naj te zahteve v celoti uresničujejo in naj posvetovanja s partnerji ne bodo samo formalnega značaja;

36. namerava pozorno spremljati uporabo evropskega kodeksa pri pripravi partnerskih sporazumov in operativnih programov v skladu s svojimi političnimi prednostnimi nalogami za obdobje 2020–2025⁽³⁾; Komisijo poleg tega poziva, naj pred odobritvijo nacionalnih sporazumov o partnerstvu in operativnih programov preveri dejansko spoštovanje načela partnerstva;

37. ugotavlja, da je bilo načelo partnerstva uvedeno v okviru evropskega kodeksa za programsko obdobje 2014–2020 in zato ne odraža novih instrumentov in razmer, nastalih po izbruhu pandemije; meni, da bi bilo zato treba načelo partnerstva v evropskem kodeksu okrepiti, kot je to že zahteval v svojih prejšnjih mnenjih;

38. poziva, naj bodo regionalne in lokalne oblasti v celoti vključene v vmesni pregled programskega obdobja 2021–2027. To bi moralo vključevati mnenje OR o izkušnjah z izvajanjem v prvih letih in pričakovanih lokalnih in regionalnih oblasti glede finančnih sredstev ter tehnične izvedbe za preostali čas sedanjega programskega obdobja. Lahko bi vodilo tudi v pripravo študije za oceno izkušenj z uporabo priporočil iz evropskega kodeksa deset let po njegovi uvedbi, leta 2024. OR bi moral sodelovati pri pripravi mandata študije, razpravljati o njej in biti vključen v oblikovanje priporočil za spremljanje njenih sklepov;

39. poziva Evropsko komisijo, naj pozorno spremlja in oceni izvajanje evropskega kodeksa ter ga v primeru pomanjkljive uporabe partnerstva revidira na podlagi primerov dobre prakse v državah članicah; poziva Evropsko komisijo, naj v primeru revizije kodeksa upošteva priporočila iz tega mnenja in sklepe strokovnih delavnic;

⁽³⁾ <https://cor.europa.eu/sl/our-work/Pages/cor-priorities.aspx>

40. priporoča Evropski komisiji, naj na podlagi zbranih primerov dobre prakse pozove države članice, da pripravijo akcijske načrte za izboljšanje partnerskega pristopa pri izvajanju in spremljanju sedanjega programskega obdobja;

41. hkrati priporoča Evropski komisiji, naj razmisli o uvedbi barometra o izvajanju partnerstva, ki bi spodbujal njegovo večjo uporabo;

Krajevni pristop

42. poudarja, da je vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v pripravo partnerskih sporazumov in operativnih programov temeljni pogoj, da bodo oblikovani na strateški način in bodo odražali dejanske potrebe posameznih območij; nadalje meni, da je učinkovito izvajanje partnerstva in upravljanja na več ravneh bistveno za ustrežnejšo opredelitev prednostnih naložb, ki jih je treba podpreti prek evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Za učinkovito usmerjanje naložb je bistveno, da se upoštevajo regionalne in lokalne posebnosti posameznih območij, vključno z naravnimi in demografskimi dejavniki, zaradi katerih so v slabšem položaju. Pri izbiri kazalnikov in regionalni dodelitvi sredstev morajo sodelovati tudi lokalne in regionalne oblasti, obseg dodeljenih sredstev pa bi moral ustrezati strukturnim težavam posameznih območij. Zaradi razlik med regijami in znotraj njih so še vedno potrebne naložbe v osnovno infrastrukturo za zagotavljanje osnovnih storitev na področju okolja, prometa, informacijskih in komunikacijskih tehnologij, socialnih in zdravstvenih storitev ter izobraževanja;

43. poudarja, da regije, mesta in občine poznajo svoja območja in glavne izzive pri doseganju evropskih ciljev, kot je zeleni dogovor, in svetovnih agend, kot so cilji trajnostnega razvoja. Zavedajo se prednosti in slabosti svojega socialno-ekonomskega tkiva (npr. območja s težavami na področju mobilnosti, okolja in prehoda na trajnostnost, podnebja, energetskega prehoda, socialne vključenosti in boja proti neenakostim, izobraževanja, digitalizacije itd.) in lahko na podlagi teh podatkov ocenijo pričakovani učinek vsakega ukrepa ter podajo predloge za bolj ciljno usmerjene ukrepe ali preoblikovanje veljavnih ukrepov;

44. poudarja, da je pandemija COVID-19 znova pokazala, kako pomembne so lokalne in regionalne oblasti pri uporabi strukturnih in investicijskih skladov. Hkrati je bilo ugotovljeno, da številnim lokalnim in regionalnim oblastem primanjkuje finančnih sredstev; v zvezi s tem pozdravlja ukrepe za prožnost, ki jih je Evropska komisija uvedla v svežnjih CRII in CRII+; poziva Komisijo, naj pripravi predlog za podaljšanje 100-odstotne stopnje sofinanciranja za še eno leto, podaljšanje pravila „N + 3“ in začasno zvišanje praga za državno pomoč *de minimis*, da bodo lokalne in regionalne oblasti v teh težkih časih prejele zadostno podporo;

45. meni, da lahko krajevni pristop znatno prispeva k trajnostnemu zelenemu in digitalnemu prehodu, in priporoča pogostejše ocene teritorialnega učinka v okviru različnih ciljev kohezijske politike ter ciljev evropskega zelenega dogovora in digitalne strategije;

46. meni, da bi bilo treba pri obravnavanju teritorialnih izzivov okrepiti celostni krajevni pristop namesto izključno sektorskega pristopa. Izčrpni in celostni pristop k reševanju težav namreč ovirajo prav negativne posledice sektorske razdrobljenosti in zadužitve interesov deležnikov;

47. meni, da imajo celostne teritorialne strategije za regije in mesta (temelječe na celostnih teritorialnih naložbah in lokalnem razvoju, ki ga vodi skupnost) velik potencial, saj lahko vplivajo na usmeritev nacionalnih operativnih programov, tako da ti upoštevajo posebne regionalne in lokalne izzive; zato poziva, naj bodo operativni programi skladni s temi strategijami, da bodo natančno ciljno usmerjeni. Regionalno razsežnost bi bilo treba upoštevati tudi v ustreznih oddelkih operativnih programov, da bi se izognili nedoslednostim med različnimi strateškimi dokumenti;

48. pozdravlja dejstvo, da bo v programskem obdobju 2021–2027 v fazi izvajanja velik poudarek na celostnih teritorialnih naložbah, in meni, da bi bilo treba ukrepe, predlagane v celostnih strategijah, po potrebi podpreti, ne da bi bili potrebni razpisi za prijavo interesa na strani povpraševanja. Strategije celostnih teritorialnih naložb bi morale biti celovite in zajemati ukrepe ne glede na pristojnosti zadevnih organov (držav, regij, občin);

49. poudarja, da imajo regije EU v okviru izvajanja celostnih teritorialnih naložb uveljavljene platforme sodelovanja, ki temeljijo na načelih partnerstva in upravljanja na več ravneh ter so sposobne jasno opredeliti ključne izzive in najti najprimernejše odzive;

50. poziva k vzpostavitvi učinkovitih mehanizmov, ki bi lokalnim in regionalnim oblastem omogočili, da sodelujejo pri izbiri ukrepov v okviru celostnih teritorialnih naložb na podlagi teritorialnega načela, ne glede na pristojnosti udeleženih subjektov; priporoča, naj Evropska komisija in države članice analizirajo sedanje učinkovite mehanizme sodelovanja v državah članicah, ki so lahko zgled dobre prakse;

51. meni, da je opredelitev prednostnih nalog koristno obravnavati v okviru manjših dinamičnih tematskih skupin, ki bodo na podlagi preverljivih teritorialnih podatkov analizirale izzive in predlagale odzive v okviru določene sektorske teme;

52. se zaveda, da pomanjkanje podatkov na regionalni ravni in iz čezmejnih regij ovira učinkovito usmerjanje naložb; zato poziva Evropsko komisijo, naj okrepi zbiranje statističnih podatkov (prek Eurostata in ESPON) na ravni NUTS 3 v okviru različnih sektorskih politik, ki so povezane s cilji kohezijske politike. Ti podatki se bodo uporabili tudi za merjenje napredka na posameznih območjih; ocenjuje tudi, da je indeks družbenega napredka EU, katerega posodobljeno različico je Evropska komisija predstavila konec leta 2020, ustrezen instrument;

53. meni tudi, da je pomanjkanje upravnih in analitičnih zmogljivosti ovira za učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti, ter poziva, naj se te zmogljivosti v novem programskem obdobju okrepijo;

Uporaba digitalnih orodij in posledice pandemije

54. obžaluje, da so bili zaradi izbruha pandemije odloženi pogajanja o programih EU med zakonodajnimi organi in posledično priprava partnerskih sporazumov in operativnih programov, ki tako niso bili pravočasno dokončani pred začetkom novega programskega obdobja, ter poziva k takojšnji pospešitvi pripravljalnega dela in pospešitvi razprav;

55. obžaluje tudi, da so ukrepi, sprejeti za ublažitev širjenja pandemije, prav tako zavrli ali prekinili sodelovanje z regionalnimi in lokalnimi oblastmi, v nekaterih primerih tudi za več mesecev, kar bo škodilo razvoju teh območij;

56. svari pred trendi centralizacije pri načrtovanju in izvajanju evropskih strukturnih in investicijskih skladov, kar je posledica pandemije in vzporednega poteka dveh programskih obdobj;

57. ugotavlja, da se je med krizo zaradi pandemije pojavila priložnost za vključevanje partnerjev prek široke uporabe digitalnih komunikacijskih orodij, ki so do neke mere olajšala interakcijo med deležniki in bi lahko pripomogla k uravnoteženemu vključevanju partnerjev, ki sicer ne bi mogli biti vključeni v priprave;

58. vendar ugotavlja, da so možnosti partnerjev za sodelovanje na spletnih sestankih pogosto omejene, zato meni, da je treba stalno izboljševati pogoje za interakcijo s partnerji na spletnih sestankih. Za lažji potek spletnih sestankov je treba sprejeti vrsto tehnik in pristopov za vodenje razprav ter zagotoviti tehnično pomoč;

59. priporoča tudi, da se pri uporabi spletnih in interaktivnih komunikacijskih orodij v prihodnje upoštevajo primeri dobre prakse, vendar meni, da digitalne rešitve ne morejo nadomestiti fizičnih srečanj in posvetovanj ter da bi jih bilo treba uporabljati le kot dopolnilno sredstvo, primerno obliki in tipu razprave.

V Bruslju, 12. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Agenda EU za boj proti terorizmu: predvidevanje, preprečevanje, zaščita in odzivanje

(2022/C 61/05)

Poročevalec:	Karl VANLOUWE (BE/EA), član regionalne skupščine: regionalni parlament, Flandrija
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Agenda EU za boj proti terorizmu: predvidevanje, preprečevanje, zaščita in odzivanje COM(2020) 795 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Uvod

1. pozdravlja agendo Komisije za boj proti terorizmu ⁽¹⁾, ki priznava ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, tudi pri preprečevanju radikalizacije in varovanju javnih krajev;
2. se strinja z analizo Komisije, da nadnacionalna narava terorističnih mrež zahteva okrepljeno sodelovanje, ki varuje in podpira naše skupne vrednote in standarde, naš evropski način življenja in našo pluralistično družbo;
3. opozarja, da je boj proti terorizmu del varnostne politike, ki je deljena pristojnost med EU in državami članicami, v okviru te politike pa sta vzdrževanje javnega reda in zagotavljanje notranje varnosti v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije v nacionalni pristojnosti ⁽²⁾; pri tem opozarja tudi na vlogo regionalnih organov kazenskega pregona v nekaterih državah članicah;
4. ugotavlja, da teroristične napade v EU navdihujejo različni motivi, ki jih Europol deli na pet kategorij: džihadistični terorizem, levičarski in anarhistični terorizem, desničarski terorizem, etnonacionalistični in separatistični terorizem ali pa terorizem iz specifičnih razlogov; opozarja na vse bolj razširjen pojav terorističnih napadalcev, ki delujejo samostojno ⁽³⁾;
5. ugotavlja, da omejitve svobode gibanja zaradi ukrepov za boj proti pandemiji COVID-19 ovirajo teroriste pri njihovih dejavnostih, žal pa nekateri še vedno najdejo načine, kako se tem omejitvam izogniti; ugotavlja tudi, da je treba upoštevati socialno-ekonomske posledice pandemije, ki pomenijo dodatno tveganje za radikalizacijo in ustvarjajo krizne razmere, ki jih teroristi lahko izkoristijo za razširjanje svojih ciljev in dejavnosti ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾;

Predvidevanje*Strateški obveščevalni podatki in ocena groženj*

6. priznava, da je glede na čezmejno naravo terorističnih mrež Obveščevalni in situacijski center Evropske unije (INTCEN) ključnega pomena za notranjo varnost v EU; pozdravlja poziv Komisije k boljšemu upoštevanju strateških obveščevalnih podatkov in nadaljnjemu zagotavljanju visokokakovostnih ocen groženj, ki jih pripravljajo varnostne in obveščevalne službe, ter potrebnih virov za INTCEN;

⁽¹⁾ COM(2020) 795 final.

⁽²⁾ Členi 4, 67 in 72 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

⁽³⁾ Europol (2020): *European Union Terrorism Situation and Trend Report 2020* (Poročilo Europola o stanju in trendih na področju terorizma v Evropski uniji 2020).

⁽⁴⁾ Europol (2020): *European Union Terrorism Situation and Trend Report 2020* (Poročilo Europola o stanju in trendih na področju terorizma v Evropski uniji 2020).

⁽⁵⁾ Izvršni direktorat protiterorističnega odbora Združenih narodov (2020): *The impact of the COVID-19 pandemic on terrorism, counter-terrorism and countering violent extremism* (Posledice pandemije COVID-19 za terorizem, boj proti terorizmu in boj proti nasilnemu ekstremizmu).

Krepitev zmogljivosti za zgodnje odkrivanje

7. pozdravlja dejstvo, da se bodo v okviru raziskav EU na področju varnosti okrepile zmogljivosti za zgodnje odkrivanje morebitnih terorističnih groženj; v zvezi s tem poudarja pomen interoperabilnosti za izmenjavo informacij;

8. pozdravlja nadaljnje vključevanje raziskav v cikel priprave varnostne politike v okviru programa Obzorje Evrope, pri čemer bo lahko Europol pomagal pri opredelitvi ključnih raziskovalnih tem ter zasnovi in izvajanju okvirnih programov Evropske unije na tem področju;

Ostati korak pred časom: pomen novih tehnologij

9. priznava možnosti, ki jih prinašajo nove in inovativne tehnologije, kot so umetna inteligenca in brezpilotni zrakoplovi, pri pravočasnem predvidevanju terorističnih groženj in zaščiti javnih krajev; pozdravlja zavezo Komisije, da bo v okviru agende EU za mesta ⁽⁶⁾ financirala projekte za razvoj novih tehnologij, in poziva javne organe, podjetja in strokovnjake k izmenjavi dobre prakse;

10. opozarja, da nove tehnologije prinašajo tudi nove grožnje, in med drugim pozdravlja načrte Komisije za boljše odkrivanje, spremljanje in prepoznavanje potencialno zlonamernih brezpilotnih zrakoplovov;

11. ugotavlja, da si je treba vedno, zlasti pa v primeru novih tehnologij, prizadevati za ravnovesje med pravico do varnosti in telesne nedotakljivosti na eni strani ter drugimi temeljnimi pravicami in svoboščinami na drugi. Poleg tega je treba poskrbeti za sistem nadzora in ravnotežja ter dati prednost sorazmernosti in neodvisnemu sodnemu nadzoru;

Preprečevanje

Boj proti ekstremističnim ideologijam na spletu

12. pozdravlja zavezo Komisije, da v sodelovanju z Europolom podpre nadaljnje izvajanje kriznega protokola EU v boju proti hitremu širjenju terorističnih vsebin na spletu; v ta namen bi bilo treba okrepiti vire in zmogljivosti pristojne enote Europa;

13. je seznanjen z zavezo Komisije, da bo seznam kaznivih dejanj na ravni EU ⁽⁷⁾ razširila na kazniva dejanja iz sovražstva in sovražni govor, ter z njenim predlogom zakonodaje o digitalnih storitvah ⁽⁸⁾; v zvezi s tem poudarja, da je treba upoštevati veljavne pravne okvire v državah članicah ter vedno spoštovati vse temeljne pravice in svoboščine, vključno s pravico do svobode izražanja;

14. poudarja, da je v boju proti radikalizaciji, terorizmu in dezinformacijam zelo pomembno razširjanje protipropagandnih in alternativnih diskurzov, ter pozdravlja zavezo Komisije, da bo podpirala države članice pri pripravi tovrstnega strateškega komuniciranja;

Podpora lokalnim akterjem za odpornejše skupnosti

15. poudarja, da bo še naprej aktivno sodeloval v boju proti radikalizaciji, in pozdravlja podporo Komisije mreži za ozaveščanje o radikalizaciji ⁽⁹⁾ ter pobudi Mesta v EU proti radikalizaciji ⁽¹⁰⁾;

16. poudarja, da sta za zgodnje odkrivanje radikalizacije še zlasti pomembna multidisciplinaren pristop in sodelovanje s civilno družbo; opozarja na dobre prakse, kot so „lokalne enote za varnost“, v katerih pri obravnavanju vsakega posameznega primera radikaliziranih oseb ⁽¹¹⁾ na lokalni ravni sodelujejo javni organi, policija, organizacije za socialno pomoč, izobraževalne ustanove, vključno z neformalnimi, verski svetovalci in drugi; v zvezi s tem opozarja na ključno načelo deljene poklicne skrivnosti, poziva k izmenjavi primerov dobre prakse na tem področju in poudarja, da je treba spoštovati ureditve v državah članicah glede varstva zasebnosti posameznikov;

⁽⁶⁾ <https://futurium.ec.europa.eu/en/urban-agenda/security-public-spaces>

⁽⁷⁾ Člen 83(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

⁽⁸⁾ COM(2020) 825 final.

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/networks/radicalisation-awareness-network-ran_en

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/internal-security/counter-terrorism-and-radicalisation_sl

⁽¹¹⁾ https://preventie-radicalisering-polarisering.vlaanderen.be/sites/preventie-radicalisering-polarisering/files/leidraad_livc.pdf

17. opozarja, da se lokalne in regionalne oblasti najbolj neposredno soočajo z možnostmi in izzivi s področja integracije, in pričakuje, da bo Komisija zlasti tej ravni upravljanja zagotovila podporo za ohranjanje in krepitev socialne kohezije, vključno v okviru akcijskega načrta za integracijo in vključevanje ⁽¹²⁾;

Zapori, rehabilitacija in reintegracija

18. pozdravlja zavezo Komisije, da si bo bolj prizadevala za boj proti radikalizaciji v zaporih z deradikalizacijo, rehabilitacijo in reintegracijo radikaliziranih zapornikov; poudarja potrebo po celostnem pristopu, ki bi osebju v zaporu, socialnim delavcem, verskim svetovalcem in drugim omogočil posebno usposabljanje o tem, kako ravnati z radikaliziranimi zaporniki in pri katerem se spremljanje teh oseb ne konča hkrati z zaporno kaznijo ali programom deradikalizacije; poudarja pomen izmenjave dobre prakse;

Utrjevanje znanja in podpore

19. pozdravlja zavezo Komisije, da podpre nadaljnji razvoj nacionalnih mrež ustreznih akterjev, in z zanimanjem pričakuje predlog o vzpostavitvi vozlišča znanja Evropske unije o preprečevanju radikalizacije, ki bi moralo poleg izmenjave strokovnega znanja in izkušenj spodbujati tudi optimalno uporabo možnosti financiranja v okviru različnih evropskih programov; poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti že ogromno znanja in izkušenj s tega področja ⁽¹³⁾, ter poziva, naj se v razvoj nacionalnih mrež zainteresiranih akterjev in v vozlišče znanja EU o preprečevanju radikalizacije vključijo regionalni organi kazenskega pregona in obveščevalne službe;

20. poleg tega poudarja pomen Sklada za notranjo varnost (ISF) v evropskem boju proti terorizmu in da je treba zagotoviti, da delež sredstev, ki jih upravljajo države članice, doseže vse nacionalne in regionalne organe, ki so pristojni za to področje;

Zaščita

Zaščita ljudi na javnih krajih

21. poudarja, da so javni kraji dovzetni za teroristične napade, in pozdravlja zavezo Komisije, da večji poudarek nameni načelu vgrajene varnosti; z zanimanjem pričakuje objavo virtualne arhitekturne knjige o vključevanju varnostnih vidikov v načrtovanje prihodnjih in obnovo obstoječih javnih prostorov; poudarja, da je treba najti ravnovesje med varstvom javnih krajev in potrebo po ohranitvi odprtosti, prijaznosti do uporabnikov in dostopnosti;

22. priznava, da imajo verski objekti veliko simbolično vrednost, zaradi katere so pogosto tarča teroristov, in z zanimanjem pričakuje projekte za boljše fizično varovanje teh objektov, ki jih Komisija namerava podpirati v sodelovanju z državami članicami, pri čemer je treba ravno tako poskrbeti za ravnovesje med njihovo odprtostjo, prijaznostjo do uporabnikov in dostopnostjo;

Mesta kot varnostno ogroditve v urbanem okolju

23. pozdravlja predloge Komisije glede zaveze EU za varnost in odpornost mest ter novo pobudo Mesta proti radikalizaciji in terorizmu, in poziva, naj se s tem povezane dejavnosti izvajajo po načelu „vse na enem mestu“, da se zagotovi enotna kontaktna točka;

24. poziva Komisijo, naj ga kot polnopravnega partnerja vključi v zavezo EU za varnost in odpornost mest ter se z njim vedno posvetuje o pomembnih predlogih;

25. poudarja, da je mogoče sredstva kohezijske politike EU uporabiti tudi za preprečevanje radikalizacije in krepitev javne infrastrukture z naložbami, osredotočenimi na socialno kohezijo, vključevanje in odpornost;

⁽¹²⁾ COM(2020) 758 final.

⁽¹³⁾ Flamski parlament (2015), dok. 366 (2014–2015), št. 3, in flamska vlada (2017): Flamski akcijski načrt za preprečevanje nasilne radikalizacije in polarizacije.

Povečanje odpornosti kritične infrastrukture

26. opozarja na tveganje, da kritična infrastruktura postane tarča teroristov, in poudarja pomen poročanja o kibernetičnih incidentih v okviru zakonodaje o varnosti omrežij in informacijskih sistemov⁽¹⁴⁾; z zanimanjem pričakuje predstavitev predlogov Komisije za okrepitev odpornosti upravljavcev in povečanje varnosti pred fizičnimi in digitalnimi tveganji;

27. pozdravlja dejstvo, da je bilo področje uporabe predloga direktive o odpornosti kritičnih subjektov⁽¹⁵⁾ precej razširjeno in da zdaj zajema sektorje energetike, prometa, zdravja, pitne vode, odpadne vode, digitalne infrastrukture, javne uprave in vesolja; ponavlja⁽¹⁶⁾ poziv Evropski komisiji, naj razmisli o prihodnji vključitvi dodatnih sektorjev v direktivo, in sicer sektorja verig oskrbe z osnovnimi dobrinami;

Varnost meja

28. opozarja, da mora biti prosto gibanje oseb znotraj Evropske unije neločljivo povezano z ustreznim nadzorom zunanjih meja, in se strinja s Komisijo, da bi bilo treba vzpostaviti učinkovit sistem upravljanja meja, namenjen sistematičnemu preverjanju vseh potnikov na zunanjih mejah, da bi lahko odkrili vse osebe, osumljene terorizma, in jim onemogočili vstop v EU; z zanimanjem pričakuje predloge Komisije za novo schengensko strategijo;

29. priznava, da je treba doseči interoperabilnost sistema vstopa/izstopa (sistem SVI)⁽¹⁷⁾, evropskega sistema za potovalne informacije in odobritve (ETIAS)⁽¹⁸⁾ in evropskega sistema za določitev držav članic, ki imajo informacije o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva (sistem ECRIS-TCN) ter hitro in celovito uporabo teh orodij⁽¹⁹⁾;

30. se strinja, da je treba po začetku veljavnosti novih uredb o schengenskem informacijskem sistemu (SIS)⁽²⁰⁾ uvesti sistem za avtomatsko identifikacijo prstnih odtisov (AFIS) in vanj vnesti informacije zaupanja vrednih tretjih držav o tujih terorističnih bojevnikih;

Odrekanje sredstev za teroristične napade

31. priznava, da doma izdelani eksplozivi pomenijo grožnjo, in podpira poziv Komisije k celovitemu izvajanju in izvrševanju zakonodaje o dostopu do predhodnih sestavin za eksplozive⁽²¹⁾ ter poudarja pomen rednih ocen in posodobitev teh predpisov;

Odzivanje

Operativna podpora: krepitev Europol

32. priznava ključno vlogo Europol in njegovega Evropskega centra za boj proti terorizmu (ECTC); poudarja, da jima je treba zagotoviti dodatna sredstva, in pozdravlja zavezo Komisije⁽²²⁾, da bo okrepila mandat Europol ter mu s tem omogočila učinkovito sodelovanje z zasebnimi stranmi, da se podprejo nacionalne protiteroristične preiskave z vidika obdelave in analize masovnih podatkov ter uporaba strokovnega znanja Europol na področju raziskav in inovacij;

Sodelovanje na področju kazenskega pregona

33. poudarja, da je čezmejno in medsektorsko sodelovanje bistvenega pomena za boj proti terorizmu, in se zavzema za tesno sodelovanje med regionalnimi in nacionalnimi organi kazenskega pregona ter Europolom; poudarja dodano vrednost posebnih tečajev za usposabljanje Agencije Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL)⁽²³⁾ ter z zanimanjem pričakuje predlog Komisije za kodeks EU o policijskem sodelovanju; Komisijo poziva, naj upošteva decentralizirano naravo varnostnih politik nekaterih držav članic, in pozdravlja njeno zavezo, da bo še naprej podpirala mrežo posebnih enot za posredovanje ATLAS⁽²⁴⁾ ter zagotavljala njeno trajnost; poziva k preučitvi možnih načinov združevanja in souporabe;

⁽¹⁴⁾ Direktiva (EU) 2016/1148.

⁽¹⁵⁾ COM(2020) 829 final.

⁽¹⁶⁾ Mnenje OR o *odpornosti kritičnih subjektov*, NAT-VII/017.

⁽¹⁷⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Sis-li>

⁽¹⁸⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Etiias>

⁽¹⁹⁾ <https://www.eulisa.europa.eu/Activities/Large-Scale-It-Systems/Ecris-Tcn>

⁽²⁰⁾ Uredbe (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861 in (EU) 2018/1862.

⁽²¹⁾ Uredba (EU) 2019/1148.

⁽²²⁾ COM(2020) 796 final.

⁽²³⁾ <https://www.cepol.europa.eu/education-training/what-we-teach/counter-terrorism>

⁽²⁴⁾ Sklep 2008/617/PNZ.

Okrepitev izmenjave informacij

34. priznava, da je treba okrepiti usklajevanje, sodelovanje in izmenjavo informacij med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, državami članicami, policijo, sodstvom ter varnostnimi in obveščevalnimi službami, tako med njimi kot z ustreznimi evropskimi agencijami; izpostavlja primere dobre prakse, v katerih na lokalni, regionalni in nacionalni ravni delujejo multidisciplinarnе projektne in delovne skupine ter enote za varnost⁽²⁵⁾; z zanimanjem pričakuje predstavitev predlogov Komisije o učinkovitem mehanizmu za izmenjavo informacij v primerih boja proti terorizmu, in poudarja pomen diskretnosti ter medsebojnega zaupanja;

35. se strinja, da je treba izboljšati izmenjavo profilov DNK, prstnih odtisov, odtisov dlani in nekaterih podatkov iz registrov vozil med državami članicami, ki bi ustrezala operativnim potrebam organov kazenskega pregona in bila usklajena s pravnim okvirom EU za varstvo podatkov; z zanimanjem pričakuje predloge Komisije za revizijo, posodobitev in podaljšanje Prümških sklepov⁽²⁶⁾;

Podpiranje preiskav in pregona

36. se strinja, da je šifriranje sicer pomembno orodje za zaščito kibernetske varnosti in temeljnih pravic, vendar ga teroristi zlorablajo; z zanimanjem pričakuje sodelovanje z državami članicami, ki ga je predlagala Komisija, da se opredelijo načini za zagotovitev zakonitega dostopa do teh podatkov ob spoštovanju naših temeljnih pravic in svoboščin ter pravnega okvira EU za varstvo podatkov;

37. priznava, da je treba za identifikacijo, odkrivanje in pregon tujih terorističnih bojnikov, ki se vračajo, zbirati dokaze in informacije z bojišč; z zanimanjem pričakuje pobude Komisije za podporo državam članicam na tem področju, in pozdravlja njeno zavezo, da bo okrepila sodelovanje s tretjimi državami;

Okrepljena podpora žrtvam terorizma

38. poudarja, da žrtve terorističnih napadov trpijo hude posledice, in poudarja, da mora pomoč zanje temeljiti na priznavanju dejstev, spominu na žrtve, kaznovanju storilcev in ugotavljanju resnice;

39. poudarja, da je treba žrtvam pomagati, in opozarja na dobro prakso individualiziranega sistema podpore, v katerem se žrtve lahko obrnejo na svetovalca, ki jim nudi podporo na upravnem področju in psihološko pomoč;

40. poudarja dodano vrednost pilotnega projekta strokovnega središča EU za žrtve terorizma⁽²⁷⁾; poziva, naj se projekt podaljša in nadaljuje tudi po letu 2021, da bo mogoče opraviti nadaljnje konkretno delo na lokalni in regionalni ravni; poziva k tesnemu sodelovanju s prihodnjim vozliščem znanja EU o preprečevanju radikalizacije, ne pa k združitvi obeh struktur;

41. pozdravlja zavezo Komisije, da bo preučila, kako izboljšati dostop žrtev do odškodnine, tudi v čezmejnih primerih, ko žrtve prebivajo v drugi državi članici, kot je tista, v kateri je prišlo do terorističnega napada; poziva k razmisleku o rešitvah, kot je jamstveni sklad za žrtve terorizma.

V Bruslju, 12. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽²⁵⁾ https://www.besafe.be/sites/default/files/2019-06/planr_en.pdf

⁽²⁶⁾ Sklepa 2008/615/PNZ in 2008/616/PNZ.

⁽²⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice/protecting-victims-rights/eu-centre-expertise-victims-terrorism_sl

Mnenje Evropskega odbora regij – Zaščita geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov v Evropski uniji

(2022/C 61/06)

Poročevalka: Martine PINVILLE (FR/PES), članica regionalnega sveta, Nova Akvitanija

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja napoved Evropske komisije iz akcijskega načrta za pravice intelektualne lastnine iz novembra 2020, da bo preučila možnost vzpostavitve sistema EU za zaščito geografskih označb za nekmetske proizvode, in opozarja, da je k takemu pregledu pozival že februarja 2015 ⁽¹⁾;
2. ponovno poudarja, da člen 3 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) navaja varovanje in razvoj evropske kulturne dediščine kot enega od ciljev, ki jih je treba upoštevati pri razvoju notranjega trga, da je namen člena 118 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) zagotoviti enotno varstvo pravic intelektualne lastnine v Uniji na notranjem trgu in da člen 169 PDEU zagotavlja varstvo pravic potrošnikov (vključno s spodbujanjem njihove pravice do obveščenosti);
3. meni, da je izraz „geografske označbe industrijskih in obrtnih izdelkov“ jasnejši in konkretnjši od izraza „geografske označbe nekmetskih proizvodov“, in se mu zato zdi primernejši;
4. pozdravlja zelo široko podporo pobudi EU za vzpostavitev sistema zaščite za geografske označbe industrijskih in obrtnih izdelkov bodisi v okviru javnega posvetovanja o začetni oceni učinka, ki ga je konec leta 2020 začela Evropska komisija, bodisi med posvetovanjem z deležniki 19. maja 2021 pred pripravo tega mnenja; zato poziva svoje člane in deležnike na terenu, naj to podporo potrdijo, tako da dejavno sodelujejo na javnem posvetovanju o geografskih označbah nekmetskih proizvodov, ki ga je Evropska komisija začela 29. aprila 2021 in bo trajalo do vključno 22. julija 2021 ⁽²⁾;
5. obžaluje, da zaradi neusklajenosti glede vprašanja geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov na evropski ravni obstajajo različni nacionalni pravni instrumenti, kar slabi zaščito izdelkov in podjetij;
6. ugotavlja, da se na ravni EU različne vrste geografskih označb različno pravno obravnavajo, saj EU ureja le zaščito označb porekla in geografskih označb za vina, aromatizirana vina, žgane pijače in kmetijske proizvode/živila;
7. poudarja, da Sporazum STO o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine in Ženevski akt Lizbonskega sporazuma o označbah porekla in geografskih označbah, h kateremu je EU nedavno pristopila, ne razlikujeta med geografskimi označbami glede na vrsto proizvoda; poleg tega meni, da mora EU zaradi pristopa k Ženevskemu aktu rešiti vprašanje zaščite geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov;
8. poudarja, da so podjetja, ki sodelujejo pri strategijah in postopkih, povezanih z geografskimi označbami, predvsem mikropodjetja ter mala in srednja podjetja, tudi na podeželju, ki so zakoreninjena v regijah, imajo strokovno znanje, ki je tesno povezano z zgodovino regije, in tvorijo resnične sektorske grozde. Nekatera so postala vodilna podjetja na svetovni ravni in so še posebej pomembna za delovanje evropskega gospodarstva in večjo neodvisnost EU od svetovnih trgov;

⁽¹⁾ Mnenje OR ECOS-V-064: Razširitev zaščite geografskih označb Evropske unije na nekmetske proizvode (OR-2014-05386-00-00-AC-TRA).

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/growth/content/commission-seeks-public-opinion-protection-industrial-designs-and-eu-wide-geographical_sl

9. ugotavlja, da so geografske označbe tudi odgovor na spremembe v povpraševanju potrošnikov, ki si želijo večje sledljivosti in preglednosti glede porekla proizvoda in načina njegove proizvodnje ter večje ponudbe lokalnih proizvodov. Ta tendenca je zaradi krize zaradi COVID-19 še izrazitejša;

10. meni, da je priznavanje geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov pomembno v okviru prednostnih nalog evropskih programov, ki se pripravljajo, vključno z industrijsko strategijo, zelenim dogovorom in pregledom trgovinske politike, hkrati pa je del prihodnosti podeželskih območij in razvoja kratkih dobavnih verig;

Potreba po enotnem evropskem okviru s teritorialno razsežnostjo

11. meni, da bi sistem *sui generis* za zaščito geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov omogočil zlasti okrepljeno pravno varstvo za izdelke z geografsko označbo, tudi na internetu, razvoj orodij za pomoč v boju proti ponarejanju in nelojalni konkurenci, ustvarjanje in ohranjanje delovnih mest in usposabljanja na nekem območju, večjo preglednost za potrošnike in resnično priznavanje strokovnega znanja, ki je v nekaterih primerih izjemno;

12. priznava, da sistem blagovnih znamk ne omogoča učinkovite zaščite imen proizvodov in imetnikom prinaša znatne stroške;

13. zato podpira razširitev zaščite geografskih označb na industrijske in obrtne izdelke v okviru evropske uredbe, ki bi imela za pravno osnovo prvi odstavek člena 118 PDEU in bi temeljila na deljeni pristojnosti med Evropsko unijo in državami članicami ter izpolnjevala vse pogoje za skladnost z načelom subsidiarnosti, zlasti ker bi ustvarila pogoje za enako in enotno zaščito geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov na celotnem notranjem trgu, hkrati pa preprečila izkrivljanje konkurence;

14. meni, da je na evropskih območjih pravo bogastvo industrijskih in obrtnih izdelkov, za izdelavo katerih je potrebno strokovno znanje, ki se prenaša iz generacije v generacijo, ter da bi ustrezna promocija in zaščita teh izdelkov lahko pripomogla k ohranjanju dodane vrednosti in delovnih mest, ki jih ni mogoče preseliti, zlasti na podeželju, ter k varstvu lokalne dediščine;

15. poudarja, da bi okrepitev položaja podjetij, ki jim je priznana zaščita geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov, omogočila preselitev delov njihove proizvodne verige nazaj v regijo, kar bi prispevalo k njeni ponovni industrializaciji in večji neodvisnosti EU od svetovnih trgov;

16. poudarja, da so ocene učinka v zvezi z geografskimi označbami agroživilskih proizvodov pokazale, da geografske označbe prispevajo tudi k povečanju prihodkov proizvajalcev, pogosto na podeželskih ali obrobni območjih. Vzpostavitev evropskega sistema geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov bi prav tako morala omogočiti povečanje prihodkov in koristiti teritorialni koheziji. Evropska komisija v študiji, ki jo je objavila leta 2020 o gospodarskih vidikih zaščite geografskih označb nekmetijskih proizvodov⁽³⁾, navaja, da geografske označbe izboljšujejo konkurenčnost proizvajalcev s povečanjem prepoznavnosti njihovih proizvodov in ugleda ter pripravljenosti potrošnikov, da plačajo za proizvode, katerih značilnosti in poreklo so zajamčeni;

17. dodaja, da geografske označbe industrijskih in obrtnih izdelkov prispevajo tudi k oblikovanju in diverzifikaciji kulturne in turistične ponudbe v celotni regiji, na primer z industrijskim turizmom ter izmenjavo strokovnega znanja in metod, temelječih na odličnosti;

18. poudarja vlogo, ki jo lahko imajo in že imajo nekatere lokalne in regionalne oblasti pri podpiranju sektorjev, tako v fazi priprave geografske označbe industrijskih in obrtnih izdelkov (posvetovalni čas) kot pri njihovem izvajanju (razvoj komunikacijskih orodij, podpora certificiranju, pravno svetovanje itd.) in promociji;

Praktični vidiki v zvezi s postopkom registracije, nadzorom in zaščito geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov

19. poudarja, da bi bilo treba v okviru sistema, ki je skupen vsem geografskim označbam, v največji možni meri upoštevati izkušnje s kmetijstvom in agroživilskimi proizvodi ter dati prednost usklajenemu pristopu, ki bi združeval vidike različnih shem;

20. v zvezi s tem priporoča, da se za zagotovitev skladnosti med obema sistemoma vzpostavi trden mehanizem usklajevanja med ustreznimi službami Evropske komisije, zlasti pri preučevanju vlog, da bi preprečili morebitne spore, povezane z uporabo imen; poziva tudi, naj se geografske označbe industrijskih in obrtnih izdelkov vključijo v evropski register geografskih označb „GI view“, ki že zajema kmetijske geografske označbe;

⁽³⁾ Evropska komisija, Generalni direktorat za notranji trg, industrijo, podjetništvo ter mala in srednja podjetja, *Economic aspects of geographical indication protection at EU level for non-agricultural products in the EU* (Gospodarski vidiki zaščite geografskih označb na ravni EU za nekmetijske proizvode v EU), študija ECORYS, VVA in ConPolicy, 2020.

21. ponavlja svoje stališče, da zaščita geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov ne bi smela biti časovno omejena in da bi morala biti v vsakem primeru predvidena možnost preklica zaščite pod enakimi pogoji, kot veljajo za geografske označbe za kmetijske proizvode ⁽⁴⁾;
22. meni, da bo za države članice, ki že imajo sistem zaščite, potrebno prehodno obdobje, da se omogoči prilagoditev geografskih označb, ki so bile predhodno registrirane na nacionalni ravni, in njihova vključitev v nov evropski sistem;
23. meni, da bi bilo treba tudi predvideti sistem usklajevanja ali priznavanja, ki bi omogočal zaščito izdelkov, ki že imajo označbo porekla v nekaterih državah članicah;
24. meni, da je uporaba obveznega evropskega logotipa bistvenega pomena, da lahko potrošniki ali stranke prepoznajo ali identificirajo te izdelke;
25. poziva, naj se za geografske označbe industrijskih in obrtnih izdelkov uporablja model postopka registracije kmetijskih proizvodov v dveh fazah, in sicer najprej na nacionalni ali regionalni ravni, odvisno od notranje organizacije države, nato pa še na evropski ravni;
26. priporoča, da se postopek registracije časovno omeji in da ga upravlja Urad Evropske unije za intelektualno lastnino, če je za to pooblaščen;
27. poudarja, da je v zvezi z geografskimi označbami industrijskih in obrtnih izdelkov bistvena povezava med geografskim območjem in izdelkom, zaradi česar sta ključnega pomena tudi človeški dejavnik ter strokovno znanje. Na nekaterih območjih so surovine pošle ali niso več primerne, kljub temu pa so se podjetja in strokovno znanje ohranili ali celo razvili z ustvarjanjem odličnih izdelkov;
28. meni, da morajo biti specifikacije geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov pregledne in verodostojne, da se zagotovi zaupanje potrošnikov. V njih je treba navesti faze proizvodnje, njihovo lokacijo ali celo njihovo preverjanje in podatke o skladnosti s cilji trajnostnega razvoja;
29. posebno pozornost namenja vprašanju inovacij in raziskav, za kar specifikacije ne bi smele biti ovira. Številna podjetja so inovativna (globalni pristop, oblikovanje, izvor surovin, socialne inovacije, uporaba materialov na biološki osnovi ali recikliranih materialov, uporaba tehnologij, patenti) in ustvarjajo teritorialno dinamiko ter ohranjajo človeško in strokovno skupnost okoli svojih izdelkov;
30. meni, da je treba glede na to, da je geografska označba uradno jamstvo, uvesti zanesljiv nadzor nad gospodarskimi subjekti, da bodo proizvajalci zagotavljali skladnost s specifikacijami ter da bosta zagotovljena varnost in zaupanje potrošnikov;
31. priporoča, da se v ta namen da prednost certificiranju, da bi se zagotovil zunanji in neodvisni nadzor ob sprejemljivih stroških;
32. priporoča uvedbo enake ravni zaščite, kot velja za geografske označbe za kmetijske proizvode, zlasti tako da države članice sprejmejo ustrezne upravne ali pravne ukrepe za preprečevanje ali odpravljanje nezakonite uporabe geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov;
33. poudarja, da bi morala pravila o zaščiti geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov vključevati zaščito na internetu;
34. meni, da so skupine proizvajalcev, ki za svoje izdelke prejmejo geografsko označbo, stebri sistema geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov, saj skrbijo za priznavanje geografskih označb in njihovo vsakodnevno upravljanje. Njihova vloga mora biti močna v smislu spremljanja, zaščite in promocije geografskih označb;
35. ponavlja svoje stališče, da bi bilo v posebnih in utemeljenih primerih smiselno določiti, da se registracija geografske označbe dodeli enemu samemu subjektu, pod pogojem, da ima vsak nov proizvajalec, ki spoštuje pravila o geografskih označbah, dostop do geografske označbe ⁽⁵⁾;
36. meni, da stroški, povezani s postopkom prijave in registracije, ne bi smeli odvracati proizvajalcev in bi morali biti v obliki enkratnega prispevka, kot je pristojbina za registracijo. V zameno bi morali biti stroški, ki jih nosijo pristojni javni organi na nacionalni ravni, omejeni na odrejanje, spodbujanje in po potrebi kontrolo nadzora ter na izvrševanje upravnih ali pravnih ukrepov za preprečevanje nezakonite uporabe geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov;

⁽⁴⁾ Prav tam.

⁽⁵⁾ Prav tam.

Vidiki, povezani s trgovino in konkurenco

37. poudarja, da se izdelki z geografsko označbo tržijo po različnih kanalih, kot so kratke dobavne verige, internet ali poslovni kanali, kot sta gostinstvo in hotelirstvo. Zaščita, ki jo zagotavlja geografska označba, bi omogočila razvoj teh trgov, na primer z vključitvijo teh košaric izdelkov v regionalne in/ali nacionalne promocijske kampanje ali kot del promocije industrijskega turizma;

38. poziva Evropsko komisijo, naj za spodbujanje trajnostnih javnih naročil pojasni, v kakšnem obsegu je mogoča uporaba geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov v postopkih javnih naročil na podlagi objektivnih okoljskih meril, kot so kratke dobavne verige in internalizacija eksternih stroškov;

39. opozarja, da se številni industrijski in obrtni izdelki z geografskimi označbami izvažajo in potrebujejo zaščito v Evropi in zunaj nje. Če kolektivne strategije za geografske označbe in vključena podjetja nimajo širše zaščite, ne morejo biti v celoti učinkoviti, kar slabi varstvo pravic industrijske lastnine ter ohranja prakse ponarejanja in nelegalne konkurence, zaradi katerih so podjetja, ki so pogosto na podeželju, v vse slabšem položaju. To zaščito bi bilo treba razširiti na uvožene izdelke s poreklom iz tretjih držav, ki so dani na trg EU;

40. na koncu poudarja, da bi evropska uredba o geografskih označbah industrijskih in obrtnih izdelkov omogočila njihovo vključitev na seznam proizvodov, zajetih v trgovinskih sporazumih EU s tretjimi državami, s čimer bi zagotovili njihovo zaščito na ključnih trgih;

41. zato poziva Evropsko komisijo, naj za zaščito geografskih označb industrijskih in obrtnih izdelkov v Evropski uniji pripravi ustrezen predlog uredbe ter ga predloži v razpravo in odločanje, pri čemer naj upošteva razmisleke in priporočila, navedene v tem mnenju; zavezuje se, da jo bo pri tem podpiral in aktivno sodeloval.

V Bruslju, 13. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Nova agenda za potrošnike – Krepitev odpornosti potrošnikov za trajnostno okrevanje

(2022/C 61/07)

Poročevalka: Alexia BERTRAND (BE/Renew Europe), članica regionalne skupščine: parlament regije Bruselj – glavno mesto

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. opozarja, kako pomembna je evropska potrošniška politika, katere namen je zagotoviti, da imajo državljani EU na voljo trden steber pravic, ki jih ščitijo pred resnimi tveganji in grožnjami, s katerimi se kot posamezniki ne morejo spoprijeti. Z njo se potrošnikom želi omogočiti, da se odločajo na podlagi informacij, krepijo lastno blaginjo in učinkovito zagotavljajo lastno varnost ter ščitijo svoje gospodarske interese, hkrati pa jim zagotoviti mehanizme za nadzor in pravna sredstva za dejansko uveljavljanje teh pravic;
2. poudarja, da bo varstvo potrošnikov na evropski ravni prispevalo tudi k spodbujanju okrevanja gospodarstva v Evropi ob izvajanju modela krožnega gospodarstva in zmanjšanju vplivov na okolje in zdravje ljudi;
3. pozdravlja pričakovano objavo nove agende za potrošnike, v kateri so analizirani načini za povečanje varstva in odpornosti potrošnikov med pandemijo COVID-19 in po njej ter ki daje evropskim potrošnikom možnost za aktivno sodelovanje v zelenem in digitalnem prehodu;
4. izpostavlja, da je razvoj varstva potrošnikov in njegovih instrumentov za izvajanje nujen za optimalno upoštevanje glavnih izzivov, s katerimi se sooča evropsko gospodarstvo, kot so kriza zaradi pandemije COVID-19, zeleni prehod, digitalna preobrazba, globalizacija in pojav posebnih potreb nekaterih ranljivih potrošnikov;
5. poudarja, da se zaradi ohranitve visokih standardov varstva potrošnikov ne sme avtomatično uporabljati načelo „za enega sprejetega se eden odpravi“, ki ga je Komisija uvedla s sporočilom o boljšem pravnem urejanju;
6. pozdravlja dejstvo, da bo na konferenci o prihodnosti Evrope obravnavano vprašanje evropske potrošniške politike;

Varstvo potrošnikov v času pandemije COVID-19

7. močno poudarja, da je treba v času krize ohranjati in odločno uveljavljati pravice potrošnikov in pravni red EU na tem področju ter tako zlasti zagotoviti, da se ne zmanjšajo in da se potrošnikom omogoči ustrezno pravno varstvo na tej podlagi;
8. izraža zadovoljstvo, da je Evropski parlament 27. aprila 2021 sprejel uredbo o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (prenovitev), ki potrjuje pravice in varstvo uporabnikov železniških storitev, zlasti spremembo poti in podporo v primeru zamud in odpovedi ter izboljšanje pomoči osebam z zmanjšano mobilnostjo. Ta krepitev pravic potnikov bo verjetno spodbudila preusmeritev uporabnikov na ta bolj trajnosten način prevoza in interoperabilnost z načini mehke mobilnosti, pri čemer morajo prevozniki na vlakih določiti prostor, rezerviran za kolesa;
9. priporoča, naj se preuči razširitev varstva potrošnikov, kar zadeva odpovedi, na druga področja, kot sta sektorja kulture in dogodkov;
10. spodbuja različne pristojne organe, naj se še naprej borijo proti prevaram potrošnikov, in sicer skupaj z mrežo za sodelovanje na področju varstva potrošnikov in v posvetovanju s spletnimi platformami, ponudniki posredniških storitev in vsemi ustreznimi akterji;
11. poudarja, da je treba izkušnje iz upravljanja te krize upoštevati pri opredelitvi standardov za proizvode, postopke, storitve in kakovost, da bi zagotovili standarde, ki jih javni organi in podjetja lahko hitro aktivirajo za zagotovitev visoke ravni varovanja zdravja potrošnikov blaga in storitev;

12. poudarja izkušnje, pridobljene s pandemijo COVID-19, in pomen ohranjanja visoke ravni varstva potrošnikov tudi v času krize; glede na to priporoča, naj se izvedejo potrebni regulativni pregledi, da se ugotovijo posledice izjemnih okoliščin v potrošniških pogodbah pred nastankom zadeve (*klavzula rebus sic stantibus*). Tako bi se ob upoštevanju načel predvidevanja in napovedovanja okrepilo varstvo potrošnikov;
13. spodbuja Komisijo, naj analizira dolgoročni vpliv krize zaradi COVID-19 na vzorce potrošnje Evropejcev in to analizo uporabi kot izhodišče za pripravo prihodnjih evropskih strateških pobud na tem področju;
14. v zvezi s tem podpira pobude za podporo lokalni trgovini, tudi lokalnim malim proizvajalcem, in spodbujanje lokalne obrti;
15. poleg tega poudarja, da bi lahko potrošniško pravo z jasnejšimi in celovitejšimi informacijami prispevalo h krepitvi kratkih dobavnih verig za kmetijske proizvode in živila ter s tem zmanjšalo emisije toplogrednih plinov, povezane s prometom; v zvezi s tem opozarja na pomen vključevanja lokalnih in regionalnih oblasti v politike varstva potrošnikov;
16. izpostavlja tudi potrebo po podpiranju politik za zmanjšanje digitalnega razkoraka, tako v zvezi z opremo in ozemeljsko pokritostjo kot potrebnimi kompetencami;

Zeleni prehod

17. opozarja, da je trajnostna potrošnja bistvena za doseganje ciljev zelenega dogovora;
18. poudarja, da imajo potrošniki v Evropski uniji ključno vlogo v zelenem prehodu in da jih je zato treba obveščati ter jim omogočiti, da se ozaveščeno odločajo na podlagi primerljivih, preglednih in jasnih informacij v skladu z metodologijo Evropske komisije glede okoljskega odtisa, zlasti informacij o trajnosti in popravljivosti proizvodov ter njihovem socialnem in okoljskem odtisu, pri čemer morajo te informacije temeljiti na zanesljivih podatkih in raziskavah potrošnje; priporoča, da se v proces širjenja informacij vključijo lokalne in regionalne oblasti;
19. poudarja, da je potrošnikom nujno omogočiti izbiro, ki temelji na trajnosti proizvodov, proizvajalce pa spodbuditi k podaljšanju življenjske dobe njihovih proizvodov, ter da potrebujemo evropsko zakonodajo, ki bi kaznovala načrtovano zastarelost in nagrajevala dolgotrajnost v industrijski in tehnološki proizvodnji;
20. opozarja, da bo prehod na zeleno gospodarstvo uspel le, če povpraševanje po trajnostnih proizvodih in storitvah ne bo omejeno le na določene potrošniške skupine, ter v zvezi s tem poudarja, da je treba za uresničitev ciljev zagotoviti dostop do trajnostnih proizvodov in storitev vsem potrošnikom ne glede na njihov finančni položaj;
21. priporoča, naj se razvije celosten pristop k obveščanju potrošnikov, če je le mogoče s pripravo oznak, ob upoštevanju vidikov trajnosti, zdravja, spoštovanja okolja, izvora proizvoda, pri čemer je treba posebej poudariti, ali proizvod izvira iz države EU ali tretje države, in pravične trgovine; poudarja tudi koristnost vse večjega vključevanja socialnih in okoljskih vidikov v javna naročila s sklopom ukrepov, vključno z opredelitvijo minimalnih okoljskih meril v sektorski zakonodaji, kot je določeno v novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo;
22. poudarja, da je treba pri standardih za proizvode upoštevati vprašanje trajnosti in krožnosti, ter v zvezi s tem izpostavlja, da imajo evropske institucije, pristojne za standardizacijo, pomembno vlogo na tem področju, zlasti z razvojem standardov, ki bi omogočili opredelitev „zelenega“ ali „trajnostnega“ proizvoda;
23. poudarja, da je treba izboljšati in zagotoviti interoperabilnost med napravami;
24. priporoča, naj se podaljšanje garancijske dobe potrošniškega blaga združi z boljšim obveščanjem potrošnikov o pričakovani življenjski dobi proizvodov;
25. priporoča, naj se preuči, ali je zaželeno izvajanje sistema, pri katerem je potrebna predhodna odobritev okoljskih trditev in okoljskih znakov po vzoru sistema, ki se uporablja na področju zdravja;

26. poudarja, da je treba pri rešitvah za proizvode z napako zagotoviti, da se proizvodi prednostno ponovno uporabijo ali popravijo, namesto da se zavržejo, pri čemer to ne sme okrniti pravic potrošnikov ali privedi do tega, da bi se računajoč na uporabo ali popravilo proizvajali slabši proizvodi;
27. poudarja, da je nujno zagotoviti razpoložljivost nadomestnih delov, da bi se proizvodi lahko popravili in da strošek tovrstnega popravila potrošnika ne bi odvrnil od popravila, pri čemer je treba spoštovati pravice potrošnikov glede skladnosti in varnosti proizvodov; priporoča Komisiji, naj preuči ukrepe, ki jih je treba sprejeti, da bo to izvedljivo;
28. spodbuja Komisijo, naj v okviru pregleda direktive o prodaji blaga preuči, kako bi lahko nadalje spodbudili popravila in bolj trajnostne „krožne“ proizvode ob spoštovanju pravic potrošnikov in ekonomskega ravnovesja med potrošniki in podjetji;
29. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo na tem področju in da je treba spodbujati nove vzorce potrošnje in vedenja potrošnikov na lokalni in regionalni ravni, kot je ekonomija delitve;
30. priporoča podpiranje poslovnih modelov, ki omogočajo nakup storitve namesto blaga, s spodbujanjem popravil, dejavnosti organizacij socialne ekonomije in trgov rabljenega blaga;
31. vztraja, da je potreben popis lokalnih dobrih praks na področju popravil in krožnega gospodarstva;
32. poudarja, da je treba razširiti obseg lokalnih ukrepov na področju potrošništva v smeri storitvenega gospodarstva, na primer na področju obnove stavb in prilagoditve stanovanj potrošnikov v skladu z bolj zeleno in digitalno družbo, zlasti z okrepitevijo orodij za obveščanje, namenjenim potrošnikom;
33. podpira pobude za podporo lokalni trgovini, da se izboljša položaj potrošnikov na trgu, zaščiti okolje in spodbuja obrt;
34. izpostavlja vlogo, ki jo lahko imajo regionalne in lokalne oblasti pri obveščanju in izobraževanju potrošnikov;
35. poudarja, da je treba zagotoviti razpoložljivost učinkovitih rešitev, ki jih lahko potrošniki enostavno razumejo in izvajajo;
36. podpira pripravljenost Komisije za sodelovanje z gospodarskimi subjekti, da jih spodbudi, da se prostovoljno zavežejo k sprejemanju ukrepov za trajnostno potrošnjo, ki bodo presejali zakonske obveznosti;
37. vztraja, da je treba direktivo o okoljsko primerni zasnovi razširiti z vključitvijo proizvodov, povezanih z energijo, in z večjim naborom proizvodov z velikim vplivom na okolje ter da je treba zagotoviti ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadkov;
38. močno podpira objavo pobude za trajnostne proizvode, katere namen je, da bi taki proizvodi postali standardni za preprečevanje zgodnje zastarelosti in spodbujanje trajnosti;
39. poziva Evropsko komisijo, države članice ter lokalne in regionalne oblasti, naj s finančnimi spodbudami v okviru načrta EU za okrevanje zagotovijo dolgoročen gospodarski, socialni in okoljski napredek, hkrati pa zmanjšajo uporabo virov, preprečijo in odstranijo nevarne snovi ter izboljšajo krožnost materialov in sistemov;
40. ponovno poudarja, da je nujno treba pospešiti prehod na regenerativni model rasti, pri čemer je treba izkoriščanje virov ohraniti v mejah zmogljivosti planeta in zmanjšati naš okoljski odtis. Zato je nujno odpraviti pogojenost rasti od izkoriščanja virov, ustvarjati resnično krožno družbo ter sodelovati na vseh ravneh upravljanja in družbe;
41. poudarja, da je MSP in lokalne male proizvajalce treba podpirati med zelenim prehodom brez povečevanja upravnega bremena. Za zagotovitev teh prehodov je nujno evropsko financiranje; poudarja, da je treba v zagotavljanje informacij o razpoložljivih sredstvih EU na tem področju vključiti lokalne in regionalne oblasti;

Digitalna preobrazba

42. opozarja, da digitalna preobrazba korenito spreminja življenje potrošnikov. Ponuja jim veliko možnosti, vendar jim povzroča tudi nove težave. V zvezi s tem se je treba boriti proti nepoštenim poslovnim praksam na spletu. Pri določitvi pravil o digitalnem gospodarstvu in zahtev na področju umetne inteligence, interneta stvari in robotike je treba okrepiti varstvo potrošnikov; v zvezi s tem je seznanjen z inovativnim predlogom Evropske komisije v uredbi o določitvi usklajenih pravil o umetni inteligenci in v sporočilu o spodbujanju evropskega pristopa k umetni inteligenci, o katerih bo pripravil ločeno mnenje;

43. poudarja, da je treba okrepiti ukrepe za varstvo potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami na spletu. Še zlasti je treba pripraviti nove normativne instrumente ali orodja za spremljanje trga, da se zaščiti potrošnike pred novimi praksami, ki se pojavljajo zaradi razvoja umetne inteligence in uporabe algoritmov (prakse ciljno usmerjenih ponudb za cene, proizvode ali storitve, ki se izvajajo na podlagi profiliranja potrošnikov na spletu, itd.), ter da se zagotovi učinkovito varstvo njihovih osebnih podatkov; poleg tega poziva Komisijo in evropske institucije, naj ozaveščajo javnost o okoljskih in socialnih učinkih nakupovanja na spletu;

44. poudarja, da je treba evropsko zakonodajo o varnosti proizvodov, katere namen je zagotoviti fizično varnost potrošnikov, posodobiti, da bodo obravnavana vprašanja glede varnosti povezanih proizvodov (spoštovanje osebnih podatkov, kibernetska varnost, zanesljivost, preglednost in obveščanje potrošnikov);

45. poudarja potrebo po skladnosti in jasni povezavi med zakonodajo EU o varstvu potrošnikov in zakonodajo EU o digitalnih trgih, da bi dosegli visoko raven varstva potrošnikov v zvezi z njihovimi pravicami, dostopom do blaga in storitev, vključno s čezmejnimi, preglednostjo, odgovornostjo in varnim digitalnim okoljem ter pojasnili in okrepili odgovornost spletnih posrednikov. Za te posrednike bi bilo treba vzpostaviti poenostavljene mehanizme, da bi omogočili daljše spremljanje spletnih ponudb podjetij in s tem preprečili, da bi bile pravice potrošnikov ogrožene zaradi nestanovitnosti spletnih ponudb;

46. pozdravlja namero Komisije, da uvede inovativno elektronsko orodje, ki naj bi zadevnim organom pomagalo pri prepoznavanju nezakonitih poslovnih praks na spletu; takšna elektronska orodja bi morala omogočati tudi spremljanje izginotja podjetij, ki ponujajo svoje izdelke na spletu;

47. poudarja, da se na nekaterih področjih še vedno uporablja geoblokiranje, ki potrošnikom onemogoča neoviran dostop do digitalnih vsebin po vsej Evropi;

48. priporoča uporabo zbirk podatkov javnih organov za optimalno obveščanje potrošnikov na podlagi dinamične politike odprtih podatkov;

49. poudarja, da je MSP in lokalne male proizvajalce treba podpirati med zelenim prehodom brez povečevanja upravnega bremena. Za zagotovitev tega prehoda je nujno evropsko financiranje; poudarja, da je treba v zagotavljanje informacij o razpoložljivih sredstvih EU na tem področju vključiti lokalne in regionalne oblasti;

Učinkovito izvajanje zakonodaje in učinkovita pravna sredstva

50. spodbuja Komisijo, naj usklajuje in podpira države članice ter regionalne in lokalne oblasti na področju nadzora spoštovanja pravic potrošnikov, zlasti tako, da zagotovi, da bodo ukrepi, ki jih sprejme država članica, učinkoviti ne glede na lokacijo podjetja, kar bi moralo veljati tudi za kazni;

51. pozdravlja dejstvo, da je v novi agendi za potrošnike predvideno, da bo Komisija pomagala državam članicam pri hitrem izvajanju in zagotavljanju spoštovanja pravic potrošnikov, zlasti v okviru mreže za sodelovanje na področju varstva potrošnikov; v zvezi s tem opozarja na pozitivno vlogo evropskih potrošniških centrov pri oblikovanju čezmejnega varstva potrošnikov;

52. ugotavlja, da je za ustrezno izvajanje nadzornih ukrepov v skladu z novo agendo potrebno večje število osebja za nadzor trga. V zvezi s tem bi bilo treba okrepiti sektorsko specializacijo osebja, ki opravlja te naloge, hkrati pa zagotoviti stalno usposabljanje in ustrezna sredstva glede na dejavnosti, ki jih je treba spremljati, kot so goljufive prakse, nepoštena praksa, spletna prodaja itd. Poleg tega je za odkrivanje morebitnih goljufij ali neskladnosti, ki lahko vplivajo na varnost, potrebna ustrezna mreža akreditiranih laboratorijev;

53. poziva k okrepitvi sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi na eni strani ter potrošniškimi organizacijami na drugi strani;

54. podpira pripravo prostovoljnih ukrepov za obveščanje potrošnikov v sodelovanju med lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter podjetji;

Obravnavanje konkretnih potreb potrošnikov

55. pozdravlja, da je v novi agendi za potrošnike izpostavljeno, da so nekatere skupine potrošnikov v teh razmerah predvsem zaradi digitalnega razkoraka lahko še posebej ranljive in potrebujejo posebne zaščitne ukrepe, zlasti otroci, starejši in invalidi;

56. poudarja, da je treba okrepiti zaščito najranljivejših potrošnikov, ki potrebujejo kredit za nakup osnovnega blaga in storitev, kot so zdravstvena oskrba, izobraževanje in javne storitve; v teh sektorjih je treba opredeliti politike in instrumente za okrepitev varstva potrošnikov v primeru nesolventnosti podjetij, ki zagotavljajo stalne storitve v osnovnih sektorjih zdravstvenega varstva in izobraževanja, da bi ublažili škodo, ki bi nastala zaradi zaprtja podjetij v teh sektorjih;

57. poudarja, da je razvoj finančne pismenosti potrošnikov ključen, tudi na področju novih digitalnih tehnologij, pri čemer je treba podpreti projekte s tega področja na lokalni in regionalni ravni;

58. pozdravlja, da je v novi agendi za potrošnike predvideno povečanje financiranja ukrepov za povečanje razpoložljivosti svetovalnih storitev v primeru zadolženosti v državah članicah od leta 2021, saj so ukrepi lokalnih oblasti na tem področju pomembni;

59. pozdravlja pripravljenost Evropske komisije, da podpre pobude, ki bodo zagotavljale lokalno svetovanje potrošnikom, ki iz strukturnih ali osebnih razlogov nimajo dostopa do podpore in informacij na spletu ali v centralnih informacijskih uradih;

60. poziva k vzpostavitvi oziroma okrepitvi sodelovanja med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, potrošniškimi organizacijami in podjetji, da združijo moči za čim boljšo uporabo sredstev;

61. Komisiji v zvezi s prizadevanji na področju boja proti prezadolženosti poleg preventivnih ukrepov priporoča, naj analizira izvedljivost korektivnega evropskega pravnega instrumenta za kolektivno poravnavo dolgov potrošnikov; poziva tudi k sprejetju posebnih politik, da bi preprečili prakse, ki so dokazano še posebej škodljive za potrošnike (kot so posojilne kartice), saj povzročajo njihovo zadolženost in slabijo njihove možnosti za najem drugih vrst kredita;

62. priporoča obravnavanje vprašanj glede ranljivosti in izključenosti potrošnikov v vseh njihovih razsežnostih, vključno s tistimi, ki so neposredno povezana z lokalno problematiko, kot je digitalni razkorak, s katerim se srečujejo potrošniki, ki prebivajo na območjih, kjer internetna povezava ni na voljo, je na voljo le ponekod ali je slaba. Spodbujati in regulirati bi bilo treba tudi pripravo seznama osnovnih finančnih storitev, ki se zagotavljajo fizično, ter sprejeti ukrepe, s katerimi bi preprečili njihovo ukinitve (v celoti ali delno), ki bi povzročila diskriminacijo med potrošniki z vidika dostopa do finančnih storitev;

63. priporoča tudi obravnavanje vprašanja digitalnega razkoraka, ki vpliva na ranljive potrošnike, ki bi bili izključeni iz digitalnega prehoda, ker nimajo nujno potrebne opreme ali potrebnih osnovnih spretnosti, zlasti v manj razvitih regijah;

Varstvo potrošnikov v svetovnem okviru

64. poudarja, da je sodelovanje z mednarodnimi partnerji postalo ključno, saj v globaliziranem svetu spletni nakupi presegajo meje;

65. pozdravlja napoved Komisije o pripravi akcijskega načrta s Kitajsko za povečanje varnosti proizvodov, ki se prodajajo na spletu, ter o razvoju zakonodajne podpore, tehnične pomoči in krepitev zmogljivosti za partnerske regije EU, zlasti v Afriki;

66. kljub temu spodbuja Komisijo, naj razvija in okrepi sodelovanje s tretjimi državami, v katerih imajo sedež ponudniki, ki svojo ponudbo usmerjajo v EU;

67. poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi, da bodo blago in storitve, uvoženi v EU, skladni z ustreznimi standardi in predpisi Evropske unije; izraža zadovoljstvo, da Evropska komisija predlaga okrepitev odgovornosti podjetij glede človekovih pravic ter socialnih in okoljskih standardov za njihovo celotno vrednostno verigo (vključno s podizvajalci), tudi v tretjih državah;

Izvajanje politike varstva potrošnikov na drugih področjih

68. opozarja, da je potrošniška politika ena najbolj horizontalnih politik EU, ki posega v številne druge politike EU na področjih, kot so varnost proizvodov, digitalni trg, finančne storitve, varnost hrane in označevanje živil, energetika, potovanja in promet;

69. poudarja, da je treba zahteve glede varstva potrošnikov vključiti v oblikovanje in izvajanje drugih politik in dejavnosti Unije na področjih, kot so energija, telekomunikacije, promet, sklepanje zavarovanj, najemanje posojil itd.;

70. poudarja, da mora cilj spodbujanja blaginje potrošnikov z močno politiko konkurence v Evropski uniji ostati med prednostnimi cilji izvajanja členov 101 in 102 PDEU;

Upravljanje

71. poudarja, da je treba pregled stanja razmer za potrošnike, ki razkriva položaj potrošnikov v Evropski uniji, razviti z ustreznim nizom kazalnikov, ki vključujejo zlasti kazalnike krožnosti v potrošnji, da se podpreta upravljanje in spremljanje nove agende za potrošnike;

72. podpira pripravljenost Evropske komisije za vzpostavitev novega modela upravljanja z obsežnim partnerstvom, ki bi povezovalo vse ustrezne akterje. V zvezi s tem je treba pozdraviti prizadevanje Komisije za redno razpravo z Evropskim parlamentom, Evropskim ekonomsko-socialnim odborom in Evropskim odborom regij ter delovanje v tesnem sodelovanju z državami članicami v okviru obstoječih mrež, delovnih skupin ali *ad hoc* projektnih skupin;

73. ponavlja, da bi bilo treba v to delo vključiti Evropski odbor regij.

V Bruslju, 13. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

Mnenje Evropskega odbora regij – Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025

(2022/C 61/08)

Poročevalka:	Kate FEENEY (IE/Renew Europe), članica grofijskega sveta, Dún Laoghaire-Rathdown
Referenčni dokument:	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 COM(2020) 698 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. ugotavlja, da je enakost ena od temeljnih vrednot, na katerih temelji Evropska unija, in je zapisana v Pogodbah in Listini o temeljnih pravicah, kar daje EU mandat in odgovornost za boj proti diskriminaciji;
2. ponovno potrjuje, da so pravice lezbijk, gejev, biseksualcev, transspolnih, interspolnih, nebinarnih in queer (LGBTIQ) oseb človekove pravice in kot take neodtujljive ne glede na pravni status teh oseb, na primer osebe brez državljanstva, begunci, migranti ali tujci, ne glede na to, ali so ženske, moški, otroci, starejši ali invalidi, in ne glede na njihovo vero, etnično poreklo, politično prepričanje, spolno usmerjenost, spolno identiteto ali spolni izraz ter spolne značilnosti;
3. pozdravlja vse, kar je bilo doslej opravljeno ⁽¹⁾ na evropski in nacionalni ravni, vključno z objavo sporočila Evropske komisije *Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025* ter političnimi cilji in ukrepi, ki so v tej strategiji določeni za spodbujanje enakosti LGBTIQ oseb v Evropski uniji;
4. opozarja, da kljub oblikovanju te prve strategije EU za enakost LGBTIQ oseb, ki je dolgo pričakovan korak v pravo smer v Evropi, katere moto je Združena v raznolikosti, istočasno zaznavamo nazadovanje v zvezi z vrednotami EU, saj nekatere oblasti nenehno verbalno napadajo skupnost LGBTIQ ter celo sprejemajo diskriminatorne politike in zakonodajo;
5. z zadovoljstvom ugotavlja, da Evropska komisija izrecno omenja OR in ga poziva, naj spodbuja dialog z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter civilno družbo, med drugim s socialnimi partnerji, za spodbujanje enakosti LGBTIQ oseb;
6. je zaskrbljen, ker sta strukturna diskriminacija in marginalizacija LGBTIQ oseb kljub povečanim političnim prizadevanjem še vedno prisotni po vsej Evropski uniji;
7. zato trdno verjame, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo pri gradnji evropske družbe, ki temelji na vključevanju vseh državljanov brez izključevanja posameznikov, ter se strinja, da so tako v javnem kot zasebnem sektorju pomembne strategije za vključevanje in raznolikost, da bi se bolje obravnavali zapleteni izzivi in življenjske okoliščine, s katerimi se srečujejo LGBTIQ osebe;

⁽¹⁾ Seznam ukrepov za spodbujanje enakosti LGBTI oseb, ki ga je Evropska komisija objavila leta 2015, ustanovitev funkcije komisarja za enakost, ki jo opravlja Helena Dalli, in dejstvo, da je 21 držav članic pravno priznalo istospolne pare, štiri pa so uvedle postopke pravnega priznanja spola brez kakršnih koli medicinskih zahtev.

8. poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi, da se temeljna načela Evropske unije spoštujejo in da nobena občina, regija ali država ne uvaja sistemskih diskriminatornih pobud, kot so „območja brez LGBT“, ki se sprejemajo kot „Lokalna upravna listina o pravicah družine“ ali „Resolucija proti ideologiji LGBT“, ali pa uporabljajo sredstva na način, ki ni skladen z načelom nediskriminacije;

9. v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je ukrepati proti diskriminaciji LGBTIQ oseb, pozdravlja resolucijo, v kateri je Evropski parlament celotno EU razglasil za svobodno območje za osebe LGBTIQ ⁽²⁾, in poudarja pomen medsebojne strpnosti znotraj skupnosti;

Kakšna je vloga mest in regij?

10. je prepričan, da je boj proti neenakosti v EU skupna odgovornost, ki zahteva ukrepe na vseh ravneh upravljanja, pa tudi dejavno in stalno sodelovanje civilne družbe, organizacij LGBTIQ in njihovih zagovorniških skupin, ki imajo vse ključno vlogo pri upravljanju in oblikovanju politik enakosti ter njihovem učinkovitem izvajanju;

11. verjame, da lahko lokalni in regionalni ukrepi pripomorejo k vzpostavitvi enakosti in vključevanju, saj regionalni in lokalni svetniki in župani vsak dan komunicirajo s svojimi državljani v drugačnem okviru kot nacionalni politiki, na primer v šolah, na delovnih mestih, pri kulturnih in športnih dejavnostih, torej na krajih, kjer se človekove pravice izborijo in uveljavljajo;

12. poleg tega poudarja, da so lokalne oblasti dejavne pri pojasnjevanju pravic ljudi, prepoznavanju ključnih izzivov v svojih skupnostih, zagotavljanju enakega vključevanja v življenje skupnosti in enakega dostopa do storitev ter pri uvajanju prilagojenih storitev za marginalizirane člane družbe;

13. se strinja s stališčem Svetovnega gospodarskega foruma ⁽³⁾, da je spodbujanje enakosti in pravic jasno in pozitivno povezano z gospodarskim razvojem ter blaginjo mest in regij in da lahko vsakršna oblika izključevanja škoduje skupnosti kot celoti, pa tudi širšemu gospodarstvu. To je še toliko pomembneje zdaj, ko začenjamo obnavljati svoje skupnosti po krizi zaradi COVID-19;

14. je zaskrbljen zaradi očitnega razkoraka med podeželskimi in mestnimi območji v smislu splošnega spoštovanja in sprejemanja raznolikosti, zaradi česar bi se lahko povečali demografski izzivi nekaterih regij, kar bi morda dodatno ogrozilo njihov gospodarski in družbeni razvoj;

15. z zadovoljstvom opaža primere, v katerih se lokalne oblasti ⁽⁴⁾ aktivno zavzemajo za vključevanje LGBTIQ skupnosti in so celo prevzele vodilno vlogo pri oblikovanju LGBTIQ osebam prijaznih politik, kadar nacionalne vlade v zvezi s tem zaostajajo;

Boj proti vsem oblikam nasilja

16. se zavezuje, da bo vsestransko spodbujal mesta kot svobodna območja za osebe LGBTIQ po vsej Evropski uniji in širše;

17. poziva Komisijo, naj se bori proti vsem oblikam nasilja nad LGBTIQ osebami, in spodbuja k sprejetju ukrepov za preprečevanje nasilja nad temi osebami in boj proti njemu, vključno s spletnim nasiljem, ki bi se lahko normaliziralo med mladino;

18. poziva Komisijo, naj ob priznavanju pomena svobode izražanja sprejme ukrepe za boj proti sovražnemu govoru, zlasti na spletu. Sovražni govor proti LGBTIQ osebam spada med najškodljivejše vire diskriminacije in se pogosto razvije v kazniva dejanja iz sovraštva in vodi do nasilja. Za boj proti sovražnemu govoru je potrebno sodelovanje med evropskimi institucijami, vladnimi organi, lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter zasebnim sektorjem. To je nujen korak za ustavitev diskriminacije in njenega uničujočega vpliva na družbo;

⁽²⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. marca 2021 o razglasitvi EU kot svobodnega območja za osebe LGBTIQ (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0089_SL.html).

⁽³⁾ Great Reset: Why LGBT+ inclusion is the secret to cities' post-pandemic success (Veliki preporod: zakaj je vključitev LGBT+ recept za uspeh mest po pandemiji) | Svetovni gospodarski forum (weforum.org).

⁽⁴⁾ Primeri več mest po vsej EU, kot so Barcelona, Ljubljana, Berlin, Budimpešta in Lodž, pa tudi omrežij mest, kot je mreža RE.A.DY v Italiji.

19. z zanimanjem pričakuje prihodnji predlog Komisije za razširitev seznama kaznivih dejanj EU iz člena 83(1) PDEU, da se vanj vključijo kazniva dejanja iz sovraštva in sovražni govor, tudi kadar so usmerjeni proti LGBTIQ osebam, ne le zoper njihovo spolno usmerjenost, temveč tudi spolno identiteto, izraz in spolne značilnosti, in poudarja, da je nujno treba izvajati direktivo o pravicah žrtev;

20. poziva, naj vse države članice EU ratificirajo Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), saj ukrepi te konvencije za zaščito pravic žrtev veljajo brez diskriminacije na kakršni koli podlagi, vključno s spolom, spolno usmerjenostjo ali spolno identiteto. V ta namen poziva Evropsko komisijo, naj uresniči svojo zavezo, da bo sprejetje konvencije njena prednostna naloga, in med drugim nestrpnostno pričakuje predlog o boju proti nasilju nad ženskami, ki ga je predsednica Komisije von der Leyen napovedala v govoru o stanju v Uniji leta 2021;

21. poziva k pravilnemu prenosu in dosledni uporabi revidirane direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah, s katero se krepi zaščita pred vsebinami, ki spodbujajo sovraštvo ali nasilje, in prepovedujejo komercialna medijska sporočila, ki vključujejo ali spodbujajo kakršno koli diskriminacijo, tudi na podlagi spola in spolne usmerjenosti;

Prosto gibanje oseb in družin

22. meni, da je pomembno, da je v strategiji posebej poudarjen regionalni, zlasti pa nadregionalni vidik prostega gibanja, ob upoštevanju v Pogodbah zapisanega dejstva, da je družinsko pravo v pristojnosti držav članic, in poudarja, da se zaradi razlik v družinskem pravu med državami članicami družinske vezi, zlasti LGBTIQ družin, ob prehodu notranjih meja EU pogosto ne priznavajo, kar lahko ovira prosto gibanje;

23. pozdravlja, da je Evropska komisija novembra 2020 prvič predstavila strategijo EU za enakost lezbijk, gejev, biseksualnih, transspolnih, nebinarnih, interspolnih in queer oseb (LGBTIQ). Eden od štirih stebrov te strategije Komisije se nanaša na zagotavljanje varnosti LGBTIQ oseb.

Vendar pa pojav nasilja nad LGBTIQ osebami doslej še ni bil analiziran na podlagi reprezentativnih podatkov, kar bi omogočilo, da se v naslednjem koraku pripravijo ustrezne metode za boj proti nasilju v prihodnosti.

Ugotovitve spletne ankete *A long way to go for LGBTI equality* (Dolga pot do enakosti LGBTI), ki jo je objavila Agencija Evropske unije za temeljne pravice, sicer prinašajo dragocene informacije o izkušnjah LGBTIQ oseb glede diskriminacije in nasilja, vendar je bila anketa prostovoljna in zato statistično nereprezentativna, saj ni bila opravljena na naključnem vzorcu. Zato Odbor regij poziva Evropsko komisijo, naj v okviru strategije LGBTIQ vzpostavi in financira redno anonimno in reprezentativno študijo o izkušnjah LGBTIQ oseb v EU z nasiljem, ki ni bilo uradno prijavljeno, vključno z nasiljem v partnerskih odnosih, ki bi se neodvisno izvajala in analizirala za vse države članice EU;

24. se popolnoma strinja z izjavo predsednice Evropske komisije Ursule von der Leyen: „Če ste starši v eni državi, ste seveda starši v vsaki državi.“⁽⁵⁾ Zato pozdravlja napoved zakonodajne pobude, ki bo podprla vzajemno priznavanje družin med državami članicami;

25. poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo jasne informacije o priznavanju čezmejnih pravic LGBTIQ oseb in njihovih družin v EU enostavno dostopne in da bodo javni uslužbenci na vseh ravneh upravljanja z njimi dobro seznanjeni;

26. se pridružuje zahtevi Evropskega parlamenta v resoluciji o pravicah oseb LGBTIQ v EU⁽⁶⁾ glede mavričnih družin in istospolnih parov ter poziva Komisijo, naj si prizadeva za izboljšanje položaja mavričnih družin z dosledno uporabo čezmejnega družinskega prava in okrepljenim dialogom (tudi posebnimi dialogi v zvezi z izvajanjem sodbe v zadevi Coman⁽⁷⁾) z državami članicami, saj je družinsko materialno pravo v njihovi pristojnosti;

⁽⁵⁾ Govor o stanju v Uniji v letu 2020.

⁽⁶⁾ 2021/2679(RSP).

⁽⁷⁾ V zadevi C-673/16 je Sodišče EU pojasnilo, da pojem „zakonec“, kot se uporablja v direktivi o prostem gibanju, velja tudi za partnerje istega spola.

27. poziva lokalne oblasti, naj svojim LGBTIQ skupnostim dajo pozitiven znak, tako da pogumno oblikujejo ambiciozne politike, naklonjene LGBTIQ osebam, in uvedejo spremembe na lokalni ravni, kot je primer Torina⁽⁸⁾, kjer mestna uprava uradno priznava civilna partnerstva med državljani istega spola, čeprav v zvezi s tem do leta 2016 ni bilo nacionalnih določb. Od takrat je Torino pionir pri priznavanju pravnega starševstva oseb istega spola, čeprav v nacionalnem pravu ni takšnih določb;

Pomoč LGBTIQ mladim v EU

28. priznava, da so LGBTIQ mladi v Evropi še posebno ranljivi, saj so že v mladosti izpostavljeni diskriminaciji, viktimizaciji, stigmatizaciji in zlorabam ter imajo težave pri razkritju svoje usmerjenosti družini in svojim skupnostim; poleg tega se srečujejo s slabim razumevanjem težav LGBTIQ+ oseb v strokovnih službah in širši družbi ter z izzivi na področju duševnega, telesnega in spolnega zdravja;

29. pozdravlja 24. marca 2021 objavljeno celovito strategijo Komisije o otrokovih pravicah, ki LGBTIQ otrokom zagotavlja svoboden osebnostni razvoj ter varstvo in uveljavljanje njihovih pravic, vključno z obveščanjem in usmerjanjem družin, da bi lahko podpirale otroke pri njihovem polnem in celostnem razvoju; izrecno podpira izmenjavo dobre prakse glede odprave kirurških in zdravstvenih posegov, ki se, čeprav niso življenjsko nujni, izvajajo pri interseksualnih otrocih in mladostnikih brez njihove informirane privolitve ali privolitve njihovih staršev, da bi se jih prilagodilo običajni opredelitvi moškega ali ženske;

30. poziva države članice, naj v svojih nacionalnih načrtih za enakost LGBTIQ oseb ocenijo politike in prakse, ki LGBTIQ osebam, zlasti mladim, škodujejo ali jih dodatno odpravljajo; poziva jih tudi, naj podprejo lokalne skupnosti z nudenjem ustreznih storitev za pomoč marginaliziranim mladim, na primer z ustvarjanjem varnega okolja, ter naj zagotovijo enake možnosti zaposlitve in vključujoče delovno okolje, pozitivno predstavljanje LGBTIQ oseb ter njihovo udeležbo v kulturi, družbi in športu;

31. opozarja, da je brezdomstvo LGBTIQ oseb v Evropi prikrit problem, vendar sicer omejene raziskave⁽⁹⁾ kažejo, da je LGBTIQ skupnost na splošno med brezdomci znatno prekomerno zastopana, še zlasti LGBTIQ mladi: po ocenah je 25–40 % mladih, ki so brezdomci, LGBTIQ.⁽¹⁰⁾ Zato poziva, da se temu problemu nameni posebna pozornost tudi v okviru evropske platforme za boj proti brezdomstvu;

32. opozarja, da bi bilo treba strogo izvajati direktivo o enakosti pri zaposlovanju ter njeno izvajanje skrbno spremljati in ocenjevati. Pozdravlja, da bo Komisija po oceni in spremljanju sedanje zakonodaje leta 2022 na tej podlagi pripravila potrebno zakonodajo, predvsem o vlogi organov za enakost;

33. poziva Evropsko komisijo ter nacionalne, regionalne in lokalne organe, naj bolj izpostavijo brezdomstvo LGBTIQ mladih kot skrajno obliko socialne izključenosti ter po zgledu Krakova in Berlina ustanovijo centre in zavetišča za mlade v svojih skupnostih;

Vpliv COVID-19 na življenje LGBTIQ oseb

34. ugotavlja, da zdravstvena in družbena kriza zaradi COVID-19 prinaša zapletene izzive in tveganja za LGBTIQ skupnost. Po nedavnih raziskavah⁽¹¹⁾ to vključuje poslabšanje duševnega zdravja in težave pri dostopu do zdravstvenega varstva, več sovražnega govora in nasilja v družini, težave pri dostopu do programov javne pomoči, vključno s stanovanji, hrano in osnovnimi dobrinami, pa tudi pri dostopu do sodnega varstva, registracije in drugih pravnih postopkov;

35. pozdravlja podporne programe, ki so jih nekatere skupnosti uvedle za zagotavljanje psihološke podpore prek spleta, dejavnosti na prostem, dostopa do zdravstvenega varstva, občinskih stanovanj, varnih hiš in dodatnega financiranja; poziva nacionalne, regionalne in lokalne oblasti, naj zagotovijo, da nujni ukrepi in ukrepi za okrepanje ne bodo diskriminatorni;

⁽⁸⁾ Občinski predpisi v Torinu, 2010.

⁽⁹⁾ Evropsko združenje nacionalnih organizacij za delo z brezdomci (neprofitna organizacija), LGBTIQ Homelessness (Brezdomstvo med LGBTIQ osebami), jesen 2017, in raziskava o brezdomstvu med mladimi lezbijkami, geji ter mladimi biseksualnimi, transspolnimi, interspolnimi ter queer (LGBTIQ) osebami v Evropi za leto 2019.

⁽¹⁰⁾ https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/COVID19%20_Impact%20LGBTI%20people.pdf.

⁽¹¹⁾ [covid19-lgbti-assessment-2020.pdf](https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/covid19-lgbti-assessment-2020.pdf) (ilga-europe.org).

Nadaljnji koraki

36. poziva k okrepljenemu sodelovanju in dialogu, ki bo temeljil na dejstvih, med organi upravljanja in deležniki na vseh ravneh in tudi čezmejno, s posebnim poudarkom na osebnih izkušnjah LGBTIQ oseb, ter k vključevanju vprašanj, povezanih z LGBTIQ osebami v obstoječe in nove ukrepe politike, da se bodo sprejemale ozaveščene in ustrezno prilagojene politike, ki bodo izražale raznolikost;
37. ponovno poziva ⁽¹²⁾ k širšemu izvajanju medsektorskega pristopa in združitvi medsektorskih ukrepov s pozitivnimi ukrepi na sektorskih področjih;
38. podpira vsa prizadevanja za preprečitev terapij za spreobrnitev spolne usmerjenosti in prisilnih medicinskih posegov za interpolne in trans osebe (vključno s pohabljanjem spolnih organov interpolnih oseb in prisilno sterilizacijo). Poziva lokalne in regionalne oblasti, naj ustavijo takšne pobude, če se dogajajo v njihovih prostorih, in naj namenijo sredstva za spodbujanje odprave tovrstnih praks, s posebnim poudarkom na zaščiti otrok in mladostnikov;
39. pozdravlja pristop Evropske komisije za spodbujanje izmenjave dobre prakse v zvezi z zakonodajo in postopki za priznanje spola na podlagi načela samoodločitve in izraža zadovoljstvo, da se bo začel medsektorski dialog za ozaveščanje o trans in nebinarni identiteti in interpolnih osebah ter za spodbujanje njihove vključenosti v vseh ustreznih ukrepih in postopkih;
40. poziva k večji zaščiti trans oseb, ki se še vedno spoprijemajo z zelo visoko stopnjo diskriminacije, nasilja in preganjanja. V skladu z nedavno študijo ⁽¹³⁾ ima le 13 od 31 držav, vključenih v raziskavo, vzpostavljeno nacionalno zakonodajo, ki zagotavlja vsaj nekaj zaščite na podlagi spolne identitete in/ali spolnih znakov;
41. ugotavlja, da so nujno potrebni upravljanje in partnerstva na več ravneh; v celoti podpira delo Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope v zvezi z vlogo in odgovornostjo lokalnih uprav pri zaščiti LGBTI oseb; poziva ga, naj rezultate predstavi OR;
42. poziva k priznanju pomena, ki ga ima dostop do zdravstvenega varstva v povezavi s spremembami spola. Takšno varstvo je življenjsko pomembno in ga je treba tako tudi obravnavati. Pandemije COVID-19 ni mogoče uporabljati kot izgovor za odlaganje ali omejevanje dostopa do kakršnega koli zdravstvenega varstva ali za zamude pri tem varstvu, kamor sodita tudi varstvo, povezano s spremembami spola, in aktualno zdravljenje;
43. ponuja pomoč tako Evropski komisiji pri zbiranju ustreznih lokalnih in regionalnih primerov dobre prakse ter pri izvajanju ustrezne evropske zakonodaje na lokalni in regionalni ravni kot tudi Evropskemu parlamentu, zlasti njegovi medskupini za LGBTI;
44. poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi podporo raziskavam za preučitev geografskih razlik pri sprejemanju LGBTIQ oseb z namenom izboljšanja metod za boj proti diskriminaciji zunaj mestnih območij;
45. je prepričan, da njegovo sodelovanje zagotavlja veliko dodano vrednost pri oblikovanju pobude prestolnic vključenosti, zato ponovno poziva, naj bo vsako leto uradno vključen v imenovanje ene ali več evropskih prestolnic vključenosti in v mrežo vladnih kontaktnih točk za enakost LGBTI oseb Sveta Evrope;
46. poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi, da bodo lokalne in regionalne oblasti v celoti vključene v oblikovanje, izvajanje in spremljanje nacionalnih načrtov za enakost LGBTIQ oseb;
47. se pridružuje pristopu Evropske komisije, ki vključuje vodenje z zgledom in prizadevanje za popolnoma vključujoče delovno okolje, ter poziva k spremljanju ukrepov, ki spodbujajo interese LGBTIQ oseb, zaposlenih v evropskih institucijah;

⁽¹²⁾ Mnenje OR *Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025*, oktober 2020.

⁽¹³⁾ Študija Evropske komisije *Trans and Intersex Equality in Europe – A Comparative Analysis* (Enakost trans in interpolnih oseb v Evropi – Primerjalna analiza), 2018.

48. poziva vse politične voditelje, naj bodo vzgled, tako da javno obsodijo vsakršno diskriminacijo, homofobne, transfobne in interfobne izraze, nadlegovanje in nasilje na podlagi spolne usmerjenosti, spolne identitete, spolnega izraza ali spolnih značilnosti;
49. poudarja, da so potrebni izobraževalni ukrepi in informacijske kampanje za ljudi vseh starosti in iz vseh družbenih okolij ter da je treba okrepiti javne službe, povečati zmogljivosti strokovnjakov za podporo in okrepiti dostop do pravnega varstva, ki bo osredotočen na žrtve;
50. poudarja vlogo splošne spolne vzgoje v boju proti stereotipom in diskriminaciji, ustvarjanju pozitivne podobe pripadnikov LGBTIQ skupnosti in pri vzpostavljanju strpnega ozračja. Vsak napad na pedagoške delavce je treba obsoditi;
51. z zanimanjem pričakuje nove predloge za morebitno financiranje projektov, ki obravnavajo presečno diskriminacijo in neenakost, ki jo doživljajo LGBTIQ osebe, spolno pristranskost in druge stereotipe, prek programa za državljane, enakost, pravice in vrednote;
52. poziva k uvedbi financiranja za podporo LGBTIQ organizacijam civilne družbe, ki ne bo temeljilo le na projektih, in k finančni podpori za programe enakosti in raznolikosti v občinah in regijah, kjer se LGBTIQ skupnost sooča s posebno sovražnim odnosom oblasti;
53. poziva Evropsko komisijo, naj zagotovi, da se evropska sredstva ne dodelijo v primerih, kjer obstajajo mehanizmi strukturne diskriminacije, in da se financiranje začasno ustavi ali umakne, če se to ugotovi naknadno; meni, da bi lahko s pritiskom prek takšnih ukrepov v kombinaciji z dialogom ustvarili popolnoma vključujočo Evropsko unijo;
54. poziva člane OR ter druge lokalne in regionalne oblasti, naj v primeru vrzeli v nacionalni zakonodaji uvedejo lokalne predpise o zavračanju diskriminacije in odpravijo pravno praznino za spodbujanje raznolikosti, medsebojnega sprejemanja in spoštovanja.

V Bruslju, 14. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

146. PLENARNO ZASEDANJE OR (HIBRIDNO, INTERACTIO), 12. 10. 2021–14. 10. 2021

Mnenje Evropskega odbora regij – Evropska digitalna identiteta

(2022/C 61/09)

Poročevalec:	Mark Weinmeister (DE/EPP), državni sekretar za evropske zadeve dežele Hessen
Referenčni dokument:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 v zvezi z vzpostavitvijo okvira za evropsko digitalno identiteto (COM(2021) 281 final)

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

COM(2021) 281 final

Člen 1(4)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Psevdonimi v elektronski transakciji Brez poseganja v pravni učinek psevdonimov v skladu z nacionalnim pravom, uporaba psevdonimov v elektronskih transakcijah ni prepovedana.	Psevdonimi v elektronski transakciji Brez poseganja v pravni učinek psevdonimov v skladu z nacionalnim pravom, uporaba psevdonimov v elektronskih transakcijah in tudi pri uporabi v družbenih omrežjih ni prepovedana.

Obrazložitev

Družbena omrežja pri registraciji ne smejo prepovedati uporabe psevdonimov ob sklicevanju na evropsko denarnico za digitalno identiteto.

Predlog spremembe 2

COM(2021) 281 final

Člen 1(7)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 6a(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za zagotovitev, da imajo vse fizične in pravne osebe v Uniji varen, zaupanja vreden in nemoten dostop do čezmejnih javnih in zasebnih storitev, vsaka država članica v 12 mesecih po začetku veljavnosti te uredbe izda evropsko denarnico za digitalno identiteto.	Za zagotovitev, da imajo vse fizične in pravne osebe v Uniji varen, zaupanja vreden in nemoten dostop do čezmejnih javnih in zasebnih storitev, vsaka država članica v 24 mesecih po začetku veljavnosti te uredbe izda evropsko denarnico za digitalno identiteto.

Obrazložitev

Glede na izkušnje bodo evropske denarnice za digitalno identiteto zelo zanimive kot cilj napadov na področju informacijske tehnologije. V tako občutljivem okolju osebnih identifikacijskih podatkov ima kakovost prednost pred hitrostjo. Predvideni roki za prenos na nacionalni ravni so prekratki (in deloma odvisni od določil direktive o ukrepih za visoko skupno raven kibernetne varnosti v Uniji).

Predlog spremembe 3

COM(2021) 281 final

Člen 1(7)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 6a(12) (novo besedilo)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Evropska denarnica za digitalno identiteto bo osebam, mlajšim od 18 let, dostopna le, če bo njihova identiteta avtenticirana na podlagi elektronske osebne izkaznice zakonitega zastopnika mladoletne osebe, ki je odgovoren zanjo.</i>

Obrazložitev

Evropska denarnica za digitalno identiteto bo služila kot dokazilo o identiteti na spletu in zunaj njega. Za morebitne pravne posledice ne smejo biti v polnem obsegu odgovorne mladoletne osebe in za to odgovarjati.

Predlog spremembe 4

COM(2021) 281 final

Člen 1(7)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 6c(5)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice Komisiji sporočijo imena in naslove javnih ali zasebnih organov iz odstavka 3. Komisija poskrbi, da so te informacije na voljo državam članicam.	Države članice Komisiji sporočijo imena in naslove javnih ali zasebnih organov iz odstavka 3. Komisija poskrbi, da so te informacije na voljo državam članicam v šestih mesecih po začetku veljavnosti te uredbe.

Obrazložitev

Sprememba člena 6c(5) Uredbe (EU) št. 910/2014, saj je primerno določiti rok za sporočanje teh informacij.

Predlog spremembe 5

COM(2021) 281 final

Člen 1(9)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 7

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
„[...] v 12 mesecih po začetku veljavnosti [...]“	„[...] v 24 mesecih po začetku veljavnosti [...]“

Obrazložitev

Glede na izkušnje bodo evropske denarnice za digitalno identiteto zelo zanimive kot cilj napadov na področju informacijske tehnologije. V tako občutljivem okolju osebnih identifikacijskih podatkov ima kakovost prednost pred hitrostjo. Predvideni roki za prenos na nacionalni ravni so prekratki (in deloma odvisni od določil direktive o ukrepih za visoko skupno raven kibernetne varnosti v Uniji).

Predlog spremembe 6

COM(2021) 281 final

Člen 1(11)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 10a(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Komisija v Uradnem listu Evropske unije objavi ustrezne spremembe seznama iz člena 6d brez nepotrebne odlašanja.	Komisija v Uradnem listu Evropske unije objavi ustrezne spremembe seznama iz člena 6d brez nepotrebne odlašanja in te spremembe navede v ločenem seznamu.

Obrazložitev

Pregleden seznam (seznam neveljavnih denarnic) bi olajšal uporabo.

Predlog spremembe 7

COM(2021) 281 final

Člen 1(12)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 11a(4) (novo besedilo)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	Države članice s sistemi enolične identifikacije zagotavljajo, da se nobenemu državljanu zaradi več državljanstev ali bivališč v različnih državah članicah ne izdata dve ali več evropskih denarnic za digitalno identiteto.

Obrazložitev

Treba je poskrbeti za to, da se državljanom z več državljanstvi in/ali več bivališči v različnih državah članicah EU izda samo ena evropska denarnica za digitalno identiteto.

Predlog spremembe 8

COM(2021) 281 final

Člen 1(14)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 12a(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice sporočijo Komisiji imena in naslove javnega ali zasebnega organa iz odstavka 1. Komisija poskrbi, da so te informacije na voljo državam članicam.	Države članice sporočijo Komisiji imena in naslove javnega ali zasebnega organa iz odstavka 1. Komisija poskrbi, da so te informacije na voljo državam članicam v šestih mesecih po začetku veljavnosti te uredbe.

Obrazložitev

Sprememba člena 12a(3) Uredbe (EU) št. 910/2014, saj je primerno določiti rok za sporočanje teh informacij.

Predlog spremembe 9

COM(2021) 281 final

Člen 1(29)

Uredba (EU) št. 910/2014

Člen 30(3a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Veljavnost certifikacije iz odstavka 1 je pet let, odvisno od ocene ranljivosti, ki se izvaja redno vsaki dve leti. Kadar so ranljivosti ugotovljene, vendar niso odpravljene, se certifikacija odvzame.	Veljavnost certifikacije iz odstavka 1 je pet let, odvisno od ocene ranljivosti, ki se izvaja redno vsaki dve leti. Kadar so ranljivosti ugotovljene, vendar niso odpravljene, se certifikacija odvzame. Ponovna certifikacija se lahko izvede ne prej kot po 2 letih in ponovni oceni ranljivosti.

Obrazložitev

Obdobje zadržanja ponovne certifikacije mora biti časovno omejeno, saj bi še vedno morala biti omogočena odprava ranljivosti, po potrebi po temeljiti tehnični prenovi.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Uvod

1. podpira zamisel o evropski denarnici za digitalno identiteto. S to digitalno denarnico bi državljani lahko svojo identiteto izkazali tudi z mobilnimi napravami in tako dostopali do spletnih storitev javne uprave, izmenjevali digitalne dokumente ali zgolj dokazali določeno osebno značilnost, npr. starost. To bi lahko naredili brez razkritja svoje identitete ali drugih osebnih podatkov;

2. pozdravlja predloge Evropske komisije o vzpostavitvi evropske digitalne identitete, ki bo omogočila oblikovanje obsežnejše evropske denarnice za digitalno identiteto, ter o potrebnih spremembah uredbe o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu. Pri tem evropska denarnica za digitalno identiteto ni omejena le na osebne podatke o identiteti v ožjem smislu (evropska digitalna identiteta), temveč naj bi vsebovala tudi druge dokumente (vključno z uradnimi) v elektronski obliki, npr. vozniška dovoljenja ali potrdila o izobrazbi;

3. podpira cilj Evropske komisije, da glede na spreminjajoče se potrebe trga nadalje razvija uredbo o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu tudi za uporabo v gospodarstvu, hkrati pa še naprej uporablja nacionalna sredstva za identifikacijo, ki so bila doslej priglašena. Varna sredstva elektronske identifikacije so zlasti pomembna za digitalizacijo upravnih postopkov;

4. poziva k jasnim določbam o varstvu podatkov v predlogu Evropske komisije za evropsko digitalno identiteto, ki bi morale upoštevati načela iz splošne uredbe o varstvu podatkov (GDPR), zlasti podatkovno gospodarstvo, zasebnost podatkov in ustrezno utemeljitev, ter zagotoviti, da bodo uporabniki lahko nadzorovali, katere podatke želijo deliti in s kom;

5. meni, da je evropska denarnica za digitalno identiteto – ker jo je mogoče uporabiti povsod in je vselej pri roki – orodje, ki bi moralo olajšati družbeno udeležbo; z uporabo po vsej EU lahko v zavesti vsakega državljanca Unije postane oprijemljiv znak evropske identitete;

Koristi za državljane

6. meni, da je vzpostavitev evropske denarnice za digitalno identiteto velika priložnost, da se tudi na skupnem enotnem trgu pri državljanih uveljavi fizično prepoznavna in praktično uporabna evropska identiteta. Z evropsko denarnico za digitalno identiteto se ustvarja nedvomno zavezujoče sredstvo za identifikacijo za vse udeležence in po svoji simboliki močno presega zgolj tehnične koristi;

7. ugotavlja, da je evropska denarnica za digitalno identiteto v osnovi tehnologija za mobilne namene, ki lahko svojo funkcionalno uporabnost ohrani tudi pri nadaljnjem razvoju naprav, ki se trenutno uporabljajo (pametni telefoni ali ure). Nadaljnji razvoj, kot so digitalna očala (npr. očala z nadgrajeno resničnostjo ali digitalni avatarji) ali podobne digitalne naprave, bi moral omogočati uporabo evropske denarnice za digitalno identiteto prek ustreznega vmesnika (po možnosti optičnega);

8. priporoča, naj se evropska digitalna identiteta in evropska denarnica za digitalno identiteto razvijata in uvajata z namenom, da se državljanom ponudijo storitve, ki imajo zanje resnično čezmejno dodano vrednost;

9. poudarja, da je treba zagotoviti neodvisnost in nediskriminacijo vseh uporabnikov, in zato svetuje, da se v sporočilu jasno izrazi, da se pri ponujanju storitev fizičnih oseb ne sme posredno siliti k uporabi evropske denarnice za digitalno identiteto. Uporaba je načeloma prostovoljna;

10. poudarja, da bi bilo treba evropsko denarnico za digitalno identiteto dojemati kot ponudbo državljanom, da bi jo civilna družba sprejela pozitivno;

11. poziva, naj se izda enostavno priporočilo za oblikovanje, saj bi to moralo presegati zgolj varstvo podatkov in dostopnost, pri čemer naj se predlaga nabor orodij, ki bo tudi osebam z manjšimi omejitvami ali nepoznavanjem jezika omogočil uporabo evropske denarnice za digitalno identiteto (npr. z večjo uporabo piktogramov);

12. poziva, naj se v predlog vključijo določbe glede uporabe digitalne identitete pri mladoletnih osebah ali v primerih skrbništva oziroma rejništva ter v zvezi z obravnavanjem digitalnih identitet v primeru smrti;

Vključenost gospodarstva

13. meni, da je še posebej pomemben dejavnik za uspeh tesno sodelovanje z vodilnimi akterji na področju tehnologije z odpiranjem obstoječih predpisov za gospodarske dejavnosti. Samo rešitev, ki je primerna s tržnega vidika, zagotavlja ustrezno uporabo v EU;

14. opozarja na enega od bistvenih vidikov uporabnosti v gospodarske namene, tj. uporabo vmesnikov za elektronska plačila (Paypal, Google/Apple-Pay, SWIFT itd.), ki zdaj temeljijo na lastniških uporabniških računih v gospodarstvu. Pri evropski denarnici za digitalno identiteto bi bilo treba upoštevati ustrezne ureditve na področju pranja denarja in digitalnega denarja (bitcoin, ethereum, digitalni euro itd.);

15. v zvezi z gospodarsko uporabo evropske denarnice za digitalno identiteto poziva k upoštevanju dveh obstoječih in vsebinsko konkurenčnih poslovnih modelov.

Na eni strani so to velika svetovna družbena omrežja, ki imajo upravičen interes, da bi njihove psevdonimizirane račune po potrebi potrdila javna institucija. Vendar bi to spodkopalo svobodo uporabe interneta in uporabnike iz zaščitene območja interneta potisnilo v temno omrežje. Po mnenju Odbora regij to ni zaželeno.

Na drugi strani pa obstajajo ponudniki identitete, katerih ponudbe so konkurenčne evropski denarnici za digitalno identiteto in bi prav tako želeli izkoristiti prednosti identitete, ki jo potrdi javna institucija;

16. svetuje, da je veljavnost zavarovanega certifikata, prek katerega se podjetja identificirajo in dokazujejo upravičenost do dostopa, časovno omejena oziroma se mora redno preverjati. Odbor regij pozdravlja podobne premisleke v zvezi s ponudniki storitev zaupanja, vendar opozarja, da je treba tudi upravičenost, na podlagi katere institucije ali organizacije zahtevajo pridobitev podatkov iz evropske denarnice za digitalno identiteto, zaščititi pred zlorabami;

17. poudarja, da so nekatere države članice že razvile in uporabljajo digitalne rešitve za javni in zasebni sektor. Te specifične rešitve posameznih držav bi bilo treba čim bolj vključiti v evropsko digitalno identiteto. Spremembe obstoječih sistemov bi namreč, prvič, povzročile veliko upravno in tudi finančno breme, in drugič, državljani teh držav članic so z leti razvili veliko zaupanje v obstoječe sisteme, ki ga uvedba evropske digitalne identitete ne bi smela načeti;

Izvajanje in sodelovanje nacionalnih držav

18. zato močno priporoča, da se v priporočilo državam članicam iz zakonodajnega predloga Komisije, da se razvije skupen nabor orodij za usklajen pristop k vzpostavitvi potrebnega tehničnega okvira za evropsko digitalno identiteto, vključi tesno sodelovanje nacionalnih strokovnjakov.

Pri tem je treba vključiti obstoječe primere najboljših prakse, kot so na primer rezultati in izkušnje nemških nacionalnih projektov Digitalna identiteta in Pregled varnih digitalnih identitet;

19. meni, da je treba pri obravnavanju stroškov in izdatkov, povezanih z načrtovanjem, zabeležiti tudi nacionalne parametre in jih združiti v splošni načrt EU, ki stroške ustrezno odraža. V zvezi s tem je treba poleg časovnih okvirov v EU zbrati in vključiti zlasti nacionalne časovne razporede izvajanja;

20. poziva, da se v celotnem postopku načrtovanja upoštevajo izdatki za osebje in monetarni izdatki za izvajanje v državah članicah ter lokalnih in regionalnih oblasteh. Evropska denarnica za digitalno identiteto bo uspešna, ko jo bo mogoče dovolj pogosto uporabljati.

Poleg gospodarstva imajo pri tem pomembno vlogo tudi uprave na vseh ravneh države. Te so vse bolj vključene zaradi lastnega delovanja in tudi pobud Komisije. Direktiva EU o storitvah in tudi enotni digitalni portal EU pomembno prispevata k digitalizaciji notranjega trga EU;

21. predlaga, da izvajanje poteka postopno, zlasti v začetni fazi. To je pomembno zaradi ponekod povsem novega vključevanja doslej delno nereguliranega gospodarstva v uporabo elektronskih identitet na srednji do visoki stopnji zaupanja pri nadaljnjem razvoju obstoječega okvira elektronske identifikacije in storitev zaupanja;

Varstvo podatkov in kibernetična varnost

22. svari pred prenatrženim izvajanjem rešitve evropske denarnice za digitalno identiteto zaradi tehničnih tveganj, povezanih s centralnim shranjevanjem podatkov o identiteti za večinoma mobilno uporabo. Takšna rešitev je nedvomno izrazit cilj najrazličnejših kibernetičnih napadov, zato mora vzdržati vsakokratne grožnje;

23. opozarja na pomen ustrezne opredelitve shem certificiranja za denarnice za digitalno identiteto in shem elektronske identifikacije, ki jih ne bi smel razvijati komercialni subjekt, temveč Agencija Evropske unije za kibernetično varnost (ENISA) v tesnem sodelovanju s skupinami strokovnjakov, vključno s predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti;

24. opozarja na obstoječe tveganje centralnega zbiranja različnih vrst identitete, ki imajo različne stopnje zaupnosti, v eni sami tehnični komponenti. Če bi prišlo do nepooblaščen uporabe take komponente s strani tretje osebe, bi to pomenilo znatno tveganje za upravičene uporabnike. Poleg finančne škode bi lahko nastala tudi škoda zaradi okrnitve ugleda in časti. Tudi usmerjeni napadi s harpuniranjem (angl. *spear-phishing*) lahko povzročijo znatno posledično škodo;

25. poziva k taki tehnični izvedbi evropske denarnice za digitalno identiteto, ki bo omogočila zadostno zaščito pred kibernetскими napadi ter pri kateri bo lahko upravičenec z ustreznimi možnostmi za preprečitev in namenskimi varnimi varnostnimi sistemi izvedel varno ponovno namestitev.

Zaščita evropske denarnice za digitalno identiteto mora biti stalen proces. Vgrajena varnost je temelj za trajno uspešno uporabo in je nujna tudi za gospodarstvo, ki jo uporablja, zato bi jo bilo treba zagotoviti že v naboru orodij;

26. meni, da je poleg zahtev glede varstva podatkov, dostopnosti in kibernetiske varnosti ključni dejavnik za uspeh tudi metodološko dosledna in ciljni skupini uporabnikov prilagojena rešitev glede informacij in dokumentacije;

27. predlaga, da se ponudnike storitev z zavezujočimi predpisi zaveže k načeloma enostavni in pregledni nastavitvi za dostop do podatkov iz evropske denarnice za digitalno identiteto z enotnimi orodji (npr. nadzorno ploščo), ki mora biti jasno vidna uporabnikom;

28. se zavzema za to, da se projekt evropske digitalne identifikacije oblikuje tako, da bo skladen s ciljem digitalne odpornosti Evrope in da bo spodbujal doseganje cilja digitalne suverenosti Evrope;

29. predlaga, da se preuči, do kakšne mere je mogoče z odprtokodnim naborom orodij, ki ga certificira EU, ustvariti splošno tehnično podlago za osnovne funkcije evropske denarnice za digitalno identiteto; EU bi nato morala usklajevati vzdrževanje in nadaljnji razvoj tega nabora orodij;

Sodelovanje v postopkih za uporabo

30. priporoča, da se pri izvajanju evropske denarnice za digitalno identifikacijo v konkretnih aplikacijah zahteva splošen postopek uporabe v procesni obliki, ki je razumljiva ciljni skupini uporabnikov.

Evropska denarnica za digitalno identifikacijo mora biti za različne možnosti uporabe oblikovana kot homogena komponenta z jasnimi vmesniki za prenos podatkov za posamezno uporabo, poleg tega pa mora biti iz jasnih simbolov in načina oblikovanja očitno razvidno, da gre za izdelek EU;

31. predlaga poenotenje dostopa do evropske denarnice za digitalno identiteto, tako da bi jo uporabniki lahko načeloma rutinsko uporabljali ali do nje dostopali, pri čemer je treba upoštevati zahteve glede podatkovne minimizacije. S tem bi na eni strani omogočili lažjo uporabo, na drugi strani pa bi tudi osebam, ki nimajo veliko izkušenj z informacijsko tehnologijo, omogočili, da se izognejo nepravilni uporabi;

Promocija in sprejemanje

32. meni, da bi bilo treba prebivalce EU nujno intenzivno obveščati o evropski denarnici za digitalno identiteto in priložnostih, ki jih ta ponuja pri uporabi na notranjem trgu EU, ter o sprejetih ukrepih na področju varstva in varnosti podatkov; opozarja, da je visokohitrostna povezljivost za vse v Evropski uniji, tudi tiste, ki živijo na podeželskih in odročnih območjih, osnovni pogoj za to, da bodo državljani uporabljali in sprejeli evropsko denarnico za digitalno identiteto;

33. se zavzema, da se prvotna uporaba evropske denarnice za digitalno identiteto razširi na identiteto EU po vsem svetu, npr. tudi s funkcijo, kot je potni list (npr. digitalna predložitev vizumov) ali uradno potrdilo EU o cepljenju. V ta namen bi bilo treba s sklenitvijo sporazumov omogočiti uporabo evropske denarnice za digitalno identiteto s poverilnicami, ki jih vključuje, tudi zunaj EU;

34. poziva Evropsko komisijo, naj začne intenzivne pogovore in pogajanja s ponudniki opreme za tehnično zagotavljanje evropske denarnice za digitalno identiteto končnim uporabnikom. Cilj je čim prej zagotoviti tehnično podlago, tudi za naprave nižje cenovne vrednosti.

Trenutno so na voljo prve skupine opreme v srednjem in višjem cenovnem razredu z zadostnim certificiranjem za srednjo stopnjo zaupanja v skladu z elektronsko identifikacijo in storitvami zaupanja. Z vidika razširitve uporabe evropske denarnice za digitalno identifikacijo je smiselna tudi čim večja vključenost gospodarstva kot ponudnika storitev;

Subsidiarnost

35. ugotavlja, da je predlog skladen z načelom subsidiarnosti. Takšna tehnična struktura na ravni EU bo imela ustrezen učinek samo v primeru dovolj enotnih predpisov. Konkretno oblikovanje bodo določile države same z ustreznimi nacionalnimi predpisi, oceniti bo treba le medsektorska orodja iz nabora orodij.

V Bruslju, 12. oktobra 2021

Predsednik
Evropskega odbora regij
Apostolos TZITZIKOSTAS

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije
Evropske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL